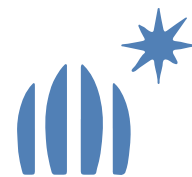

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2128
2,90 € | 5 JULIOL 2020

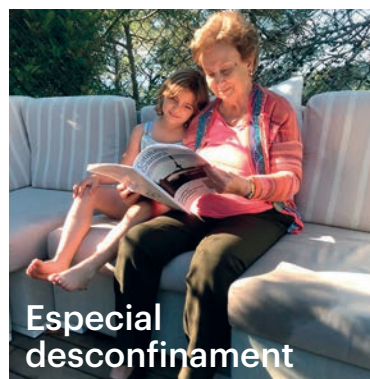

Projecte Esperança Adoratrius. Pablo Blázquez

EDITORIAL i EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

«Mercaderia» humana

Dones i nenes, víctimes principals del
tràfic de persones

Especial
desconfinament

PI-XCVI

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DATA (DD/MM/AA)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Despesa errònia d'energies

Esfereeix contemplar com, aquestes setmanes, minories més o menys nombroses, però certament no gaire il·lustrades, dediquen els seus esforços a mutilar, enderrocar o demanar la retirada de monuments de personatges històrics que consideren racistes i/o esclavistes. I encara algunes a l'empara de polítics en exercici, que en demanen la retirada o simplement que els «tirin a terra». Gravíssim. Tots ells haurien de recordar la màxima de Federico Mayor Zaragoza: «La història es pot descriure, però no es pot tornar a escriure.» És inútil intentar esmenar la plana històrica ja escrita. No podem jutjar els qui ens han precedit amb les categories del segle XXI, ni sentir-nos ni buscar responsables de les seves preteses errades.

En l'origen d'aquesta nova onada iconoclasta, una protesta justa: el moviment antiracista desencadenat als Estats Units i arreu, arran de la tràgica —i injustificada— mort de l'afroamericà George Floyd. Però, com ha passat en la història, les masses són orbes i fàcilment manipulables i el moviment ha sortit de mare. I de l'antiracisme s'ha passat aviat a l'antiesclavisme. I quan es parla d'aquest, hom fa referència al del segle XV o al del segle XIX. I s'oblida l'esclavatge que avui, en ple segle XXI, perviu en formes terribles. Així, el protocol de Palerm de 2000 indica que «el tràfic de persones, comerç de

persones o contraban de persones és el comerç il·legal d'éssers humans amb propòsits d'esclavatge laboral, mental, reproductiu, explotació sexual, treballs forçats, extracció d'òrgans o qualsevol forma moderna d'esclavatge contra la voluntat i el benestar de l'ésser humà». I el 71% de les víctimes del tràfic tenen nom de dona.

Hom arriba a pensar que aquesta mobilització iconoclasta és la tapadora d'una realitat fosca («ferida en el cos de la humanitat contemporània», l'anomena Francesc) que no convé gens que emergeixi a la llum.

Valdria més, doncs, que els iconoclastes del segle XXI i els que els manipulen, reconduïssin tantes energies a lluitar a favor de la prevenció, l'assistència i la reintegració social de les persones que són objecte de tràfic. O a donar suport a Talitha Kum (2009), la xarxa internacional de la Vida Consagrada en contra del tràfic de persones en totes les seves formes, l'esclavatge del segle XXI. O a l'acció de congregacions religioses com les Adoratrius que, amb el seu projecte Esperança (1999), ofereix un suport integral a les dones que han patit el tràfic. De totes elles en parlem al Primer Pla del número que teniu a les mans. Que la Mare de Déu, en la seva advocació de la Mercè, ens ajudi a trencar tantes cadenes que avui perviuen.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Rutes espirituals per la Cerdanya

PÀGINA 24

22 Reunió del cardenal Omella amb la vicepresidenta Carmen Calvo

Llicenciatura i doctorat en Litúrgia a Barcelona

PÀGINA 16

Restauració del retaule del Miracle

PÀGINA 36

47 Vicente Miquel, publicista

La setmana en tuits

NACHO NARVÁEZ SJ
@NARVAEZSJ

Jesuïta

Han tirat a terra l'estàtua de Juníper Serra, fundador de les nou missions franciscanes que van salvar milers de nadius de la fam, la marginació i dels colons més depredadors. Creador de les primeres vies de comunicació i d'assentaments estables a la regió de Califòrnia. Va ser canonitzat pel papa Francesc. En un món on tot és relatiu, on reescriu la Història d'acord amb els meus «sentiments» i on puc imposar la meua veritat a la resta, el totalitarisme té camp per córrer

MONTSE ESQUERDA
@MONTSE_ESQUERDA

Directora general de l'Institut Borja de Bioètica

Com el món haurà d'aprendre a conviure amb una pandèmia: no

quarantenes massives, sinó respostes específiques, ràpides i flexibles: proves intensives, temps de resposta ràpids, gestió de fronteres i recordatori constant als ciutadans del risc

IRENE POZO HERNÁNDEZ
@IRENEPOZO_

Comunicació social

Gràcies a Obres Missionals Pontificies per recordar-nos amb aquesta mascareta fabricada a la missió de Togo la necessitat d'ajudar-nos els uns als altres. Ara més que mai amb els missioners i pobles que encara pateixen el Covid-19

FERRAN BUSQUETS @FERRANB

Director d'Arrels Fundació

Potser els governs haurien de posar en marxa un sistema de venda *on line* per donar suport a les petites botigues. Amazon està arrasant i després serà un drama

Zoom

EDUARD BRUFAU

Als Estats Units una part de les protestes contra la mort de George Floyd ha derivat en atacs contra estàtues de personalitats que alguns manifestants consideren racistes. A San Francisco la imatge de sant Juníper Serra, el franciscà mallorquí evangelitzador de Califòrnia que va ser canonitzat pel papa Francesc, ha estat enderrocada i tacada de vermell. La comunitat catòlica nord-americana ja ha fet saber el malestar per aquests fets i ha recordat que l'Església sempre està al costat dels desfavorits.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

La missa diària

La programació de tarda i vespre inclou cada dia, de dilluns a dissabte des del 16 de març, la missa en directe a les 19.15 h des de la catedral de Barcelona, immediatament després de les Vespres de Montserrat. Els diumenges, seguim amb l'Eucaristia a les 11 h des de Montserrat i a les 19 h, des de la mateixa seu barcelonina. L'emissió diària ha estat especialment útil durant les setmanes de confinament, tot i que continua sent molt valorada ara, dins un retorn a la nova normalitat marcat per les crides a la prudència. Durant el juliol, es manté.

La missa diària ha estat presidida fins ara, en la majoria dels casos, pel cardenal Joan Josep Omella o per un dels bisbes auxiliars de Barcelona, Sergi Gordo o Toni Vadell. També ho ha estat diverses vegades pels canonges. D'altra banda, vam emetre el 26 de juny, cap a les 18.10 dins el programa *El Mirador de l'actualitat*, un reportatge amb el testimoni de Vicenç Martí, Jordi Domènech i Joan Mundet, tres dels cinc preveres que van ser ordenats el diumenge 28 a la basílica de la Sagrada Família.

L'efemèride de la setmana

10 de juliol del 2018: mor als 91 anys, Mn. Francesc Malgosa, cofundador de *Catalunya Cristiana*.

MIRADA AL MÓN

Si Déu vol

Caminava un dia pel carrer, i passant al costat d'un petit grup de persones aturades, vaig sentir que una d'elles deia: «Si Déu vol, a la 1 me n'aniré a casa a dinar.» Em va cridar l'atenció, perquè no semblava gent d'un ambient creient. Vaig pensar que encara es conserven expressions d'aquesta mena, que temps enrere eren habituals: «Si Déu vol», «Gràcies a Déu», «Adéu-siau», «Per l'amor de Déu», «Valga'm Déu!»... Ara es pronuncien sovint de mane-

Si les expressions religioses han de seguir presents en el llenguatge parlat, ha de ser perquè responen a unes conviccions

JOSÉ RUI TEIXEIRA

Director de la Càtedra Poesia i Transcendència, a la Universitat Catòlica Portuguesa de Porto

Ossip Mandelstam recorda que la poesia és l'arada que passa pel temps per fer-ne sortir allò que reposa en el seu fons. Si encara és possible establir una relació entre la poesia i alguna cosa de l'ordre del sagrat, això passa pel relat de les rases que, pacientment, remouen les devastacions de la terra buscant una brillantor, una raó, una paraula o trastornen les foscores que ens habiten. De quina manera? Tant pel despertar de l'encantament que relliga la paraula al silenci, el visible a l'invisible, per una espècie d'integritat inseparable que es descobreix en nosaltres i en les coses, com pel desencís davant el que és inacceptable del món, la repetició somnàmbula del mal, la violència desmesurada de la banalitat que tot ho contamina.

ra espontània, sense ni tan sols la consciència que tinguin un contingut o un rerefons religiós, malgrat la referència explícita a Déu.

És clar que, mentre seguia el meu camí amb aquestes reflexions al cap, vaig ser a temps de sentir com aquella persona afegia: «I si no vol, també!» Vaig tenir la impressió que, efectivament, la primera expressió li havia sortit sense pensar i, quan se'n va adonar, no va voler passar per gaire piadós davant els seus companys i va anar a l'extrem contrari.

Segurament està bé que es mantingui el vocabulari religiós en la vida de cada dia, com un testimoni més de la tradició cristiana de les nostres societats. Tanmateix, el risc de la banalització és molt gran, perquè el seu ús ja no sol correspondre a una fe viscuda i compartida. Molts

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

elements de la nostra cultura provenen del temps en què la societat era majoritàriament cristiana, i ara han quedat reduïts a vestigis del passat.

Des del punt de vista dels creients, penso que l'objectiu no ha de ser que es mantinguin les mostres externes de cultura cristiana, sinó més aviat transmetre la fe de manera que aquesta transformi el cor de les persones. Si les expressions religioses han de seguir presents en el llenguatge parlat, ha de ser perquè responen a unes conviccions i no tan sols a unes tradicions heretades inconscientment. Els esforços evangelitzadors no han d'anar dirigits a assegurar la presència social dels símbols i les formes cristianes, sinó a sembrar la llavor de l'evangeli perquè aquesta pugui donar fruit en la vida de les persones.

PUNT DE VISTA

El lloc de Déu en la literatura

Sota tanta runa, Déu ens sembla moltes vegades deixat de banda en aquest món «amplament desdivinitzat», aquesta «cosa sense transcendència», com denunciava Ortega y Gasset, distret com està de la fondària dels grans símbols dels codis matricials dels llenguatges que rondan el misteri que es consuma en nosaltres, mentre dispersa la fortuna en el comerç curull de signes que volen ser directes i immediats, molt lluny de la preocupació per l'esclat íntim d'un sentit.

O potser el món hagi estat sempre aquesta «cosa sense transcendència», aquest temps d'indigència

Els poetes serveixen per redescobrir aquest espai on la immanència i la transcendència s'entrecreuen

que depèn dels poetes per tenir una guspira d'esbalaïment. I, en aquest sentit, fins i tot amb l'erosió de tanta innocència perduda, potser els teòlegs i filòsofs cristians hagin de (re)aprendre com els poetes a esperar Déu sense la pretensió de posseir-lo, potser la poesia —la literatura, l'art— sigui una mena de sagrari sense la pretensió de contenir (una) la «presència real»: una «teotopia».

«De què serveixen els poetes en temps d'indigència?», preguntava Hölderlin. Serveixen per redescobrir aquest espai on la immanència i la transcendència s'entrecreuen. El poeta a què es refereix Hölderlin desplega l'àrea d'intersecció transimmanent —lloc cohabitada, «teotopia» poètica. Aquest poeta és un mediador, agent d'intersecció com ho és un sant, però en sentit invers: el sant intercedeix pels homes davant Déu, el poeta intercedeix per Déu davant els homes.

UN NOU LLINDAR

Una nova forma de comportament polític

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Mentre els deixebles de Jesús discuteixen qui serà el més important i es disputen els primers llocs, Jesús els adverteix seriosament i en el fons els diu: «No m'heu entès!» En dir-los que el seu regne no és una institució humana de poder, els fa veure com actuen molts governants i els adverteix amb força: «Entre vosaltres no ha de ser així!» (Mt 20,26). Així de clar! Tot i que no ha vingut a instaurar cap règim polític, proposa una nova forma de comportar-se políticament, servint amb humilitat i entregant la pròpia vida en bé de tots. I la pregunta: «Podeu compartir amb mi el glop que suposa aquesta entrega?» Jesús accepta la seva decisió afirmativa, però els diu ben clarament que no entra en els seus plans utilitzar mai el poder d'aquest món. Aquesta forma de pensar i d'actuar la rebem de l'Evangeli, que ens dona el goig de poder entendre que el sentit de la vida ens ve de les coses senzilles, i que, per arribar a ser algú, no fa falta emborratjar-se amb l'orgull del poder ni amb el plaer que pot donar voler ser superior als altres. A petita o gran escala, tot s'arriba a justificar. La raó, el poder! I Jesús diu: «Que no sigui així entre vosaltres!» Aleshores, la raó és la humilitat que condueix a servir per amor.

Al nostre voltant també existeixen persones «netes de cor», la vida de les quals les capacita per «veure Déu»

Què ens diu Jesús? «Veniu a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats; jo us faré reposar. Accepteu el meu jou, feu-vos deixebles meus, que jo soc benèvol i humil de cor, i trobareu el repòs que tant desitjàveu, perquè el meu jou és suau, i la meva càrrega lleugera» (Mt 11,28-30). És ben curiós que, a l'Evangeli, tot això sigui el resultat de la pregària, del diàleg amb Déu. És per agrair-ho, com ho fa Jesús quan prega, el qual ens acull sense condicions ni prejudicis.

Aprenquem d'ell aquesta forma tan neta i tan sincera de resar. Les seves paraules «Us enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat als senzills tot això, que heu amagat als savis i als entesos» (Mt 11,25) són d'agraïment perquè els qui realment l'entenen i el segueixen són els senzills, els humils. Entre Jesús i ells és possible un diàleg sense paraules, una mirada neta que salva. Estam, doncs, davant d'un model de pregària que ens fa descobrir que al nostre voltant també existeixen persones «netes de cor», la vida de les quals les capacita per «veure Déu» (cf. Mt 5,8). Heus ací un dels requisits per a la vida del deixeble que haurà d'equilibrar pregària agraïda i testimoni creïble.

Esclavatge del segle XXI

**El 71% de les víctimes de tràfic
al món són dones**

Projecte Esperança Adoratrius. Pablo Blázquez

Fins al desembre del 2019 Projecte Esperança ha atès 1.120 dones de 70 nacionalitats.

ANA ALMARZA
«La deshumanització més gran arriba quan algú, en la seva majoria homes, converteixen l'ésser humà, en la seva majoria dones, en un objecte de compravenda, de fer servir i llençar...»

«Flagell atroz», «plaga aberrant» o «ferida al cos de la humanitat contemporània» són algunes de les expressions que el papa Francesc emprava quan parla del tràfic de persones i mostra la seva gran preocupació davant del fet que en ple segle XXI pervisqui una forma terrible d'esclavatge. Per això, el Pontífex va instituir el 2015 que cada 8 de febrer se celebrés la Jornada Mundial de Pregària i Reflexió contra el Tràfic de Persones, coincidint amb la memòria litúrgica de santa Josefina Bakhita, la religiosa sudanesa que va ser raptada i feta esclava amb 9 anys.

Nacions Unides qualifica de «nou esclavatge modern» el tràfic de persones amb fins d'explotació. Qui coneix bé aquesta realitat són les Adoratrius, que des del 1999 impulsen el Projecte Esperança per oferir un suport integral a dones que han patit el tràfic de persones. Només l'any passat, van acompanyar 146 víctimes de tràfic amb necessitats de protecció internacional. Com ens explica la directora de Projecte Esperança, Ana Almarza, el tràfic de persones «afecta de manera desproporcionada dones i nenes, és una manifestació de violència de gènere, en un 72% per a l'explotació sexual comercial. El 71% de les víctimes de tràfic del món són

dones (51%) i nenes (20%), conseqüència directa de la situació de més vulnerabilitat en què es troben, fruit de la desigualtat, la discriminació i la violència a la qual estan exposades, pel fet de ser gènere femení i, per tant, objecte sexual».

Podríem pensar que el tràfic de persones se circumscriu a la prostitució, quan la realitat és que abraça un camp molt més ampli: «El tràfic és més que la prostitució», aclareix M. Luisa Puglisi, representant d'Europa de la xarxa Talitha Kum, «el protocol de Palerm del 2000 indica que el tràfic de persones, comerç de persones o contraban de persones és el comerç il·legal d'ésser humans amb propòsits d'esclavatge laboral, mental, reproductiu, explotació sexual, treballs forçats, extracció d'òrgans o qualsevol forma moderna d'esclavatge contra la voluntat i el benestar de l'ésser humà».

Des de fa 10 anys, Talitha Kum posa en xarxa els recursos de la vida religiosa de les dones «per tal de combatre el tràfic de persones, tant mitjançant accions de prevenció com d'assistència i reintegració social de les persones objecte de tràfic. Els projectes de les xarxes locals són principalment de capacitació, prevenció i prestació de serveis».

Mirada deshumanitzada

Com és possible que en el segle XXI existeixi el tràfic de persones? Per a Ana Almarza, tothom s'hauria de fer aquesta pregunta. Una resposta seria que «estem perdent els valors i és molt contradictori amb els avenços que sembla que estem assolint: la llibertat, la importància de la psicologia positiva, humanista, una societat oberta, global... mentre que estem generant una societat de consum: mercantilista, falta de valors, utilitarista, deshumanitzada, que no respecta la dignitat de les persones. La deshumanització més gran arriba quan algú, en la seva majoria homes, converteixen l'ésser humà, en la seva majoria dones, en un objecte de compravenda, de fer servir i llençar...».

M. Luisa Puglisi apunta que «la violació dels drets humans porta al tràfic de persones. Si la persona esdevé mercaderia, objecte, per a qualsevol tipus d'intervenció cal col·locar la persona al centre de la nostra acció per garantir una atenció on tres verbs són fonamentals: identificar, protegir i acompanyar».

Les Adoratrius assenyalen que cal visibilitzar i incidir en la importància d'entendre i abordar les interconnexions entre la protecció internacional i el tràfic de persones. En aquest sentit, Almarza exigeix «a les autoritats competents que es posin en marxa tots els instruments amb els quals comptem en l'àmbit nacional i internacional; polítiques migratòries que no afavoreixin l'enfortiment de persones que trafiquen amb dones, i polítiques migratòries que ajudin els migrants a una integració real».

Des de Talitha Kum, Puglisi destaca que «hi ha molts protocols nacionals i internacionals per prevenir el tràfic. Sens dubte, l'educació, la prevenció, la sensibilització, la conscienciació són els primers passos per prevenir situacions de violència i d'injustícia que poden ser causa i conseqüència del tràfic».

Projecte Esperança ha complert 20 anys de recorregut i segons la seva coordinadora, «el més significatiu són les 1.120 dones que hem acompanyat, aprenent amb elles noves formes d'intervenir, d'afavorir que assoleixin les seves metes,

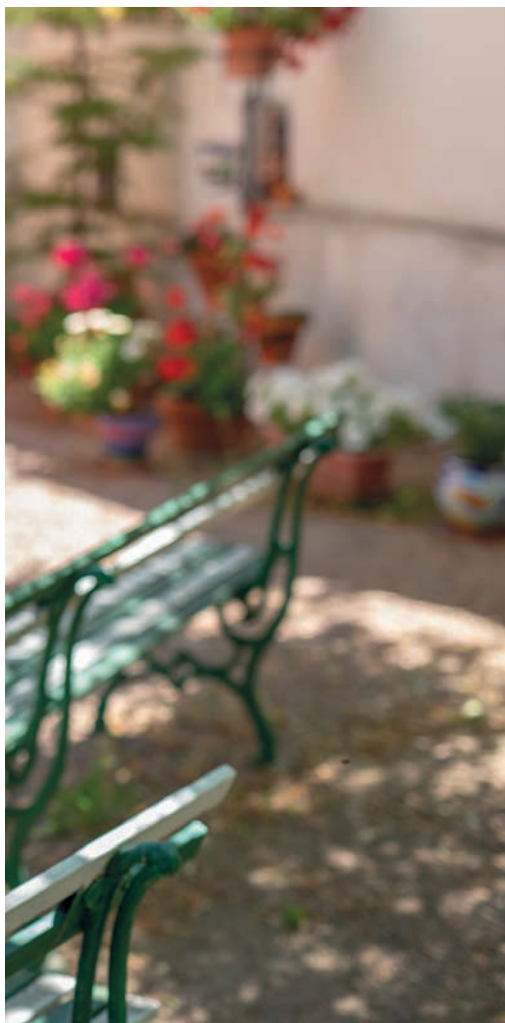

M. LUISA PUGLISI
«L'educació, la prevenció, la sensibilització, la conscienciació són els primers passos per prevenir situacions de violència i d'injustícia que poden ser causa i conseqüència del tràfic»

de replantejar-nos maneres, estils i obrir-nos a noves propostes. En l'àrea d'incidència política, sensibilització i formació hem abocat tots els nostres esforços a tractar el problema com un delictes que comporta una greu violació dels drets humans que s'ha d'abordar des d'una perspectiva centrada en els qui la pateixen».

La solució al tràfic de persones passa per «construir humanitat, validar i afavorir els drets humans, la igualtat de gènere, respectar la dignitat de les persones. El tràfic és un delictes que està tipificat al codi penal i cal perseguir-lo i posar fi als traficants de persones», conclou Almarza.

Com subratlla M. Luisa Puglisi, «l'expressió *Talitha Kum* és una invitació a tothom a aixecar-nos per contrarestar amb la nostra veu, les nostres accions, les nostres eleccions quotidianes i les nostres vides tot allò que promou i dona suport al tràfic de persones. Denunciem l'arrogància i la violència del poder econòmic i financer quan actua contra la dignitat de la persona».

Projecte Esperança Adoratrius. Pablo Blázquez

Amb processos adequats és possible recuperar les víctimes de tràfic.

RITA ADA
«L'extrema pobresa de les famílies és el factor que explica que hi hagi nens i nenes víctimes del tràfic»

Víctimes menors d'edat

Si el tràfic de persones ja és una realitat molt dura, la situació encara és més sagnant quan afecta menors d'edat. Arc en Ciel és una casa que acull menors a Libreville, la capital del Gabon. La germana carmelita vedruna Rita Ada és la directora del centre i atén infants amb històries de vida molt complicades: abús familiar, abús sexual, infants del carrer... Segons la germana Rita, «l'extrema pobresa de les famílies és el factor que explica que hi hagi nens i nenes víctimes del tràfic. Les famílies ignoren que hi ha una llei que condemna el tràfic d'infants en particular. L'analfabetisme de les famílies, que no saben ni llegir ni escriure, fa que, sense saber-ho, posin els fills a les xarxes de tràfic. També s'explica per un abús d'autoritat o una posició de vulnerabilitat que fa que acceptin pagaments o beneficis per obtenir el consentiment d'una persona que té autoritat sobre algú amb el propòsit d'exploració».

Per a aquests menuts víctimes del tràfic, el centre ofereix programes d'allotjament, assistència mèdica i psicològica, accés a la informació i representació legal, ajuda lingüística, rehabilitació, formació professional i educació, reparació i indemnització en certs casos i ajuda per tornar al país d'origen.

Segons la germana Rita, «per tal d'identificar i ajudar millor les víctimes del tràfic, primer cal comprendre l'estat d'una persona que ha estat víctima del tràfic. Els impactes són variats, cada persona reaccionarà de manera diferent a una situació. Els impactes psicològics i emocionals, per exemple, poden ser molt difícils de detectar». Amb tot, «amb un bon suport psicossocial, algunes víctimes poden recuperar-se i guarir-se de les seves ferides morals».

La religiosa reconeix que actualment hi ha més sensibilitat envers aquest drama humà i que hi ha diverses maneres de prevenir el tràfic: «Internalitzar instruments internacionals com a marc normatiu; donar resposta als fenòmens socials que afecten els infants víctimes del tràfic, campanyes de sensibilització en comunitats estrangeres on s'originen les víctimes del tràfic així com en la població en general, suprimir tots els actes relacionats amb el tràfic d'infants i persones i castigar-los amb fortes penes de presó.» Treballar amb aquests menors és difícil perquè no sempre les històries tenen un final feliç. Amb tot, la germana Rita assegura que «el fet que malgrat els problemes hem aconseguir treure algunes víctimes de la xarxa de tràfic ens dona la força per avançar».

Els infants tenen una nova oportunitat a Arc en Ciel.

SABER ESCOLTAR

Idees modernes

He llegit una entrevista del professor Rémi Brague. Un savi del nostre temps. Actualment és emèrit de la càtedra de Filosofia àrab i medieval a la Sorbona de París. Ha estat professor convidat de diverses universitats. El 2012, va rebre el Nobel de Teologia, «el premi Ratzinger». Ara forma part de la plataforma d'intel·lectuals *One of us*. Un dels seus llibres s'anomena *Moderadament modern*. En ell, tracta de les idees dels segles XIX, XX i XXI.

Al segle XIX se cercava com es podia salvar la qüestió de la justícia social i la integració del proletariat a la societat, parcialment resoltos. Al segle XX es preguntava per allò que és veritat o fals. És l'època de les ideologies, en què s'havia de negar la veritat i creure que existeix una societat ideal, cosa que no és certa.

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

No dubto que alguns lectors, quan van llegir els comentaris que vaig escriure la setmana passada, em devien titllar de radical i d'extravagant. Avui acabaré amb l'àmbit matrimonial.

Cal dir que aprecio, que admiro i que m'alegra l'enamorament. L'aprecio tant i, en soc tan sensible que, en altres temps, d'altres costums i relacions, n'intuïa l'existència abans que els implicats en fossin conscients. Potser perquè l'amor sempre és intuïció, més que reflexió i càlcul.

Si subsisteix l'enamorament i l'amistat, participant tots del segon i reservant el primer a l'exclusivitat i la intimitat de la parella, evitant intromissions, serà oportú que, per preparar el moment sublim del sagrament, els amics més íntims es

Segons el professor, el problema actual és si volem seguir vivint, si volem seguir existint. Diu que hem de tenir una resposta clara. El professor va tractar el tema de *La força del bé*. Quin tipus de bé? No podem tenir un bé dèbil com determinats conceptes americans, ara globals. Aquest tipus de bé permet viure, però no es pot cridar a la vida allò que encara no existeix. Per tal que es doni una adequada activitat de reproducció de l'espècie humana, cal una concepció forta del que és el bé. El que existeix de veritat ha de ser elementalment, profundament un bé.

Brague cita Karl Jaspers quan es refereix a la bomba atòmica. Actualment es pot acabar amb la humanitat de diverses maneres. Però el professor diu que «el que està en

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

joc és el problema de la mateixa existència humana». Cita les idees de l'alemany Schopenhauer, de la secta dels gnòstics, també dels càtars medievals: deixar de tenir fills, la llibertat sexual... I aquestes idees resulten tremendament modernes.

El professor parla d'un passatge de l'obra de Gregori de Nissa sobre la creació de l'home: «L'home fou creat a imatge de Déu, i donat que a Déu no se'l pot conèixer en la seva totalitat, l'home tampoc no es pot definir. L'home és fonamentalment lliure, és un ésser misteriós.»

L'home és fonamentalment lliure, és un ésser misteriós

A PROPÒSIT DE...

Festes i goigs matrimonials

reuneixen en vetlla de pregària.

Antigament, abans de ser cavaller armat, el plebeu passava la nit en reflexió religiosa. Rebia l'honor de la cavalleriesitat durant la missa a trenc d'alba i també la confirmació. Penso que en el cas del matrimoni, els amics i, potser algun familiar, podrien comunicar a la parella les seves opinions i consells. Preguar junts i imposar-los les mans, signe que desitgen el millor per a ells. La benedicció del sacerdot que presidirà la litúrgia sacramental finalitza l'acte.

L'amor sempre és intuïció, més que reflexió i càlcul

Afegeixo que, a aquesta vetlla, hi podria seguir, o en un altre moment previ al matrimoni, la celebració del sagrament de la penitència perquè és higiene espiritual. Hi he participat, en més d'una ocasió, com a ministre. Tots dos s'han confessat, és a dir, han reflexionat junts i també s'han penedit. Sempre he volgut que, abans de rebre l'absolució, cadascú individualment, tingui l'ocasió de confessar-se exclusivament, perquè no hi haurà mai dissolució de personalitats, encara que s'estimin molt. I finalment tots dos reben l'absolució.

Ho poden haver fet després de la vetlla o abans de la cerimònia, si el protocol ho permet. Depèn dels costums, de l'horari i, fins i tot, del vestuari dels cònjuges.

Vida eclesial

Aquesta setmana parlem sobre ecologia integral, tractem del canvi de rang de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, coneixem una iniciativa solidària de les Teresianes i Sant'Egidio i informem sobre la reunió entre el cardenal Omella i Carmen Calvo

Document amb motiu del cinquè aniversari de la «Laudato Si»

«En el camí de la Casa comuna»

Als cinc anys de la publicació de *Laudato Si*, l'encíclica continua plena d'actualitat, riquesa i profecia. El 18 de juny, a la Sala de Premsa de la Santa Seu, es va presentar el document *En el camí de la Casa comuna - Cinc anys de la «Laudato Si»*, elaborat per la Mesa Interdicasterial de la Santa Seu sobre l'ecologia integral.

La presentació va anar a càrrec, entre d'altres, de Mons. Paul Richard Gallagher, secretari de Relacions d'Estat; Mons. Fernando Vérgez Alzaga, secretari general de la Governació estatal de la Ciutat del Vaticà; Mons. Angelo Vincenzo Zani, secretari de la Congregació per a l'Educació catòlica, i Mons. Bruno Marie Duffé, secretari del Departament per al Servei de Desenvolupament Humà Integral.

Mons. Gallagher va dir que un dels objectes principals del document és assenyalar com, amb la crisi del Covid-19, aquesta encíclica s'ha fet molt actual. Proposa que la tècnica sigui posada al servei d'un altre progrés més humà. La pandèmia és moment propici d'estímul a la conversió. *Laudato Si* ens dona una visió integral de la vida, concreta, responsable, on el futur és estar units en la custòdia de la vida i de la creació, tasca complexa, on l'interès comú ha d'estar per sobre dels interessos privats.

Mons. Vérgez també va posar en relleu que l'actual emergència sanitària demana una conversió ecològica. Al Vaticà aquesta conversió s'està fent amb petites accions quotidianes: amb el reciclatge, privilegiant el transport elèctric, instal·lant plafons fotovoltaics que no emeten substàncies contaminants. Basíliques com Santa Maria la Major o Sant Joan del Laterà tenen una nova il·luminació de menor impacte ambiental. Als jardins vaticans s'han eliminat els pesticides químics i només es fan servir substàncies orgàniques. Deixar d'emprar vehicles de combustible per adoptar-ne només elèctrics o híbrids

és una altra gran novetat.

Angelo Vincenzo Zani va parlar de l'aplicació de la *Laudato Si* en l'àmbit educatiu. L'encíclica fa moltes crides a l'educació i a desenvolupar cada vegada més la Doctrina Social de l'Església, «que demana educar tot l'home, perquè es torni protagonista d'una humanitat més fraterna. El compromís de la *Laudato Si* és construir i custodiar la casa comuna, amb accions concretes, i en això l'ecologia és el punt més fonamental». Educar per a l'ecologia integral és fer madurar en els joves la sensibilitat envers el medi ambient, per deixar a les noves generacions un món millor. Cal promoure «una vocació ecològica en els joves i en els mestres», on s'assumeixi «una perspectiva holística», on se superi «la fragmentació dels sabers i es passi a la interdisciplinarietat». Això fa possible el pas a una dimensió transcendent, on la contemplació de la natura porta a la contemplació de qui l'ha feta. En aquest sentit, la Universitat Xaveriana de Bogotà (Colòmbia) ha creat un Institut per a la Cura de la Casa Comuna, i altres, com la Gregoriana de Roma, han obert diplomes per a l'estudi de l'ecologia integral.

El document va ser presentat davant dels mitjans.

Admirar, observar i deixar-se commoure són les paraules clau per viure el camí de conversió que proposa l'encíclica

De la seva banda, Mons. Duffé va subratllar la importància de la paraula *camí*, que es troba en el títol del document: «Som cridats a recórrer un camí per a la cura de la terra. La crisi sanitària ha amplificat la crisi ambiental i ens ha portat a experimentar la vulnerabilitat en el nostre propi cos i en totes les dimensions de la vida.» La *Laudato Si* proposa un camí de conversió: «Els testimonis d'aquesta conversió són els protagonistes de la vida econòmica i política, però sobretot les Esglésies, les comunitats cristianes i també els joves i els ancians.» Admirar, observar i deixar-se commoure són les paraules clau per viure el camí de conversió que proposa l'encíclica, però també «fer memòria, actuar a favor d'un altre paradigma cultural del desenvolupament, que ja no és el de l'encara més, el d'una fugida cap endavant que esgota la vida».

L'encíclica promou una educació cap a una sobrietat celebrativa, que neix de l'acompanyar i del compartir. El camí de vida i de futur que proposa l'encíclica és saber unir allò global i allò local. En certa mesura, però, allò local és encara més important, perquè s'hi juguen les arrels, que són fonamentals per construir el futur.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Redescobrint el valor del telèfon

Durant el confinament molta gent ha començat a apreciar el valor dels ginys tecnològics que ens permeten estar en contacte, verificar com estan els nostres parents, compartir fins i tot moments d'espiritualitat i pregària. Les aplicacions amb càmera han tingut un augment dràstic en el nombre d'usuaris, i fins i tot els més escèptics s'han entregat a mans d'aquestes plataformes per tal de comunicar-se amb els éssers estimats.

Entre les moltes tecnologies més o menys noves que tothom fa servir, emergeix de nou, de forma sorprenent, el valor del telèfon com a vehicle per a una trucada de veu. Semblava que aquest vell amic seria superat per internet i les xarxes socials, sepultat per l'*smartphone* sota les milers d'aplicacions que s'hi gestionen. Però la trucada de veu recupera un protagonisme propi, tot ressorgint de les aparents cendres analògiques.

Si féssim una escala per detectar l'interès de l'altre per nosaltres segons el mitjà emprat, possiblement el més baix seria qualsevol enviament col·lectiu i impersonal de missatges: la típica cadena que ja molts ni llegim. D'entre els enviaments personals, el correu electrònic, encara que imprescindible, tampoc no té una particular calidesa. El missatge de text amb un gif o icones de globus de colors perd punts ràpidament; s'ha estandarditzat i no aporta una sensació d'afecte autèntic, tret que el missatge sigui realment personal.

Aquí entra la trucada de telèfon en la seva esplendor. És temps compartit, i d'una manera molt més personal. L'altre em dedica una estona. Quin privilegi, en un món tan ciberocupat! Fins i tot és un apostolat: trucar a persones soles, amb un «bon dia» o «bona nit», amb temps perquè responguin realment com estan, és un regal que no té preu. Siguem-ne conscients i compartim temps assossegat. Beneït telèfon.

LETICIA SOBERÓN

Barcelona

L'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona augmenta la seva categoria acadèmica i entra a la recta final per esdevenir facultat

Llicenciatura i doctorat en Litúrgia

MACIÀ GRAU
Barcelona

Després d'un llarg procés que ha durat més de tres anys, el divendres 26 de juny l'Ateneu Universitari Sant Pacià va anunciar que el proper curs l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (ISLB) passarà de ser una escola universitària a ser un centre autònom dins l'Ateneu, amb la denominació *ad instar Facultatis* («com si fos Facultat»). A la pràctica, aquest canvi suposa que a partir del setembre l'Institut Superior de Litúrgia començarà un període de prova de cinc anys que finalment l'ha de portar a esdevenir una Facultat de Litúrgia.

La culminació d'una fita

Aquest augment de la categoria acadèmica de l'ISLB és el resultat d'un període de negociacions amb la Santa Seu d'acord amb el qual l'Ateneu Sant Pacià ha hagut de complir amb tots els requisits que es demanaven, com explica l'actual director de l'ISLB, el doctor Gabriel Seguí: «El més important ha sigut trobar els professors adequats per tenir aquesta especialització i un pla d'estudis que fos adient però que respectés la nostra singularitat.» Finalment, després de tres anys ha arribat el document final des de Roma que acredita l'ISLB com a *ad instar Facultatis* i li permetrà funcionar pràcticament com una facultat, tot i que hagi de passar aquests cinc anys d'experimentació que estipula el sistema eclesiàstic.

El mateix Seguí destaca la importància d'haver assolit aquesta fita per reforçar l'Ateneu i els estudis litúrgics dins l'Església: «A partir d'ara els títols els donarem nosaltres

GABRIEL SEGUÍ
«Aquesta fita suposa un augment de categoria acadèmica, que ens posa de ple dins el sistema universitari eclesiàstic»

«Juntament amb la nostra especialitat de litúrgia som un institut amb vocació missionera, d'ajuda a les esglésies d'Àfrica i Amèrica»

i no a través de la Facultat de Teologia, això suposa un augment de categoria acadèmica, que ens posa de ple dins el sistema universitari eclesiàstic.» D'aquesta manera, el proper curs els estudiants de l'Institut de Litúrgia *ad instar Facultatis* podran obtenir la llicenciatura i el doctorat en litúrgia, una opció que fins ara només era possible de realitzar a la Facultat de Litúrgia (PIL) del Pontifici Ateneu Sant Anselm de Roma. A diferència de la Facultat de Roma però, que està especialitzada en anàlisi de textos litúrgics, l'ISLB se centrarà en la teologia de la litúrgia i en la celebració litúrgica.

La vocació missionera de l'ISLB

Des de la seva creació ja fa més

Foto: El novembre passat l'Ateneu Universitari Sant Pacià va acollir un Congrés Internacional sobre el papa Francesc i la seva aportació teològica i pastoral.

de 30 anys, una de les principals característiques de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona sempre ha sigut la seva projecció missionera, que es veu reflectida en el fet que la majoria dels alumnes provenen d'Amèrica Llatina i d'Àfrica: «Gran part dels alumnes que tenim venen a través de la beca de l'Arquebisbat de Barcelona, que els ofereix una parròquia per viure i els emoluments corresponents que els permeten pagar-se els estudis. Això és molt important, perquè juntament amb la nostra especialitat de litúrgia som un institut amb vocació missionera, d'ajuda a les esglésies d'Àfrica i Amèrica», explica el doctor Seguí.

Ara, amb aquest augment de categoria i la possibilitat d'oferir la lli-

ciatura en litúrgia s'espera poder reunir una quantitat més gran d'alumnes, que podran estudiar en un centre completament deslligat administrativament de la Facultat de Teologia i que oferirà el segon i tercer cicle, la llicenciatura i el doctorat. Pel que fa als professors, els ordinaris seran majoritàriament de l'Estat Espanyol, i dels extraordinaris n'hi haurà 2 d'espanyols, un de mexicà i un provinent de Xile.

Aquesta és la primera vegada que l'Ateneu té un institut *ad instar Facultatis*, i això farà que el proper curs comenci amb quatre centres universitaris autònoms, acompanyant la facultat de Teologia, de Filosofia i la facultat Antoni Gaudí. Un gran reforç en el procés de consolidació d'aquesta jove institució.

ESGLÉSIA I LLENGUA. LA MEVA EXPERIÈNCIA

Josep Ruaix i Vinyet
Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

M'han proposat de parlar d'algun tema d'Església i llengua per a *Catalunya Cristiana*. També, recentment, un amic em preguntava si pensava escriure les meves memòries. Ajuntant els dos suggeriments, intentaré redactar els records de la meva experiència pel que fa a la relació entre Església i llengua. No es tracta de cap treball erudit o divulgador, sinó merament memorialístic. Dividiré la meva experiència en vuit etapes vitals: 1) Infantesa; 2) Etapa seminarística menor; 3) Etapa seminarística major; 4) Etapa romana col·legial; 5) Etapa romana parroquial; 6) Etapa codinenca; 7) Etapa manresana; 8) Etapa calderina.

1. Infantesa

Vaig néixer a Moià el 4 d'agost de 1940, un diumenge a migdia, quan els fidels eren a «missa de dotze». Feia a penes un any i mig que s'havia acabat la guerra civil espanyola (aleshores, popularment, només es deia «la guerra», per antonomàsia) i imperava el règim del general Franco, règim oficialment catòlic però enemic de la pluralitat lingüística. D'ací que, per una banda, aquell règim polític protegís l'Església catòlica alhora que li reconeixia força autonomia en les seves activitats, i, per altra banda, l'Església hagués d'obeir formalment les directrius del règim franquista i alhora procurés restar fidel al poble i a les seves tradicions, entre elles la llengua.

Aquesta dialèctica la vaig viure a la meva població durant la meva infantesa. A l'Escola Pia, que és on vaig seguir l'ensenyament primari i els cursos anomenats «de comerç», els llibres escolars eren en castellà, però moltes explicacions es feien en català. Així mateix era catalana la llengua de comunicació oral dins l'escola, com també en el poble. Igualment es feien en català el catecisme escolar i el catecisme parroquial (aleshores es deia «catecisme» o «doctrina»; encara no es deia «catequesi»), seguint semblantment llibres redactats en català o bé llibres amb dues parts: la catalana i la castellana. De la mateixa manera eren normalment en català els sermons o prèdiques (llavors encara no es parlava d'«homilies»), les devocions (mes de Maria, mes del Sagrat Cor, els set diumenges de sant Josep, el novenari d'ànimes, el rosari, la corona dels Set Dolors, el trisagi...) i una part dels cants religiosos (molts d'ells amb lletra de Verdaguer i musicats pel prevere vigatà Lluís Romeu); els altres eren en llatí (l'ordinari de la missa, els himnes més habituals, com el *Tantum ergo*, la *Salve Regina*,

el *Lauda Sion*, l'*Stabat Mater*, etc.).

A part de la vida escolar estricta i la vida religiosa, tant l'Escola Pia com la parròquia organitzaven activitats culturals i recreatives, com teatre, recitals, caramelles, cantada de nades, jocs... Pràcticament totes aquestes activitats eren en català. A més, recordo que, quan anava a la «classe de comerç», tenia per professor un sacerdot escolapi, el P. Josep Solà i Carol, fill d'Iguada, que ens recomanava, perquè aprenguéssim el català escrit correcte, les *34 regles per a escriure correctament la llengua catalana*, de R. Folch i Capdevila, llibret que es remuntava a l'any 1931 però del qual havia sortit una edició renovada l'any 1953. De fet, el P. Solà havia fet una bona traducció al català de l'himne de sant Josep de Calassanç, fundador de les Escoles Pies, i havia escrit, també en català, algun opuscle. Encara actualment, quan ens reunim pares escolapis i antics alumnes, no resistim la temptació de cantar aquell himne, que comença així: «Cantem amb alegria, / infants, i amb la veu clara, / lloem el nostre pare / Josep de Calassanç. // Ell és el nostre guia / que ens porta a la victòria / i, atent, des de la

L'escolania parroquial de Moià als claustres de l'Escola Pia (J. Ruaix és al rengle del fons, el tercer a la dreta davant el pany de paret).

glòria / escolta els nostres cants.»

Amb el que acabo de dir ja es veu que, si bé apreníem el castellà, sobretot el castellà escrit —i, a «comerç», el francès—, practicàvem contínuament el català, sobretot a nivell oral, i el practicàvem en el registre col·loquial, com és lògic, però també en el registre culte, propi de les expressions literàries que he enumerat. Entre aquestes últimes, deixeu-m'hi afegir els sermons que pronunciava Mn. Josep Estevadeordal i Vall-llobera, prevere moia-

nès de naixença incardinat al bisbat de Barcelona (aleshores encara no era arquebisbat), però que durant la meva minyonia s'estava a casa seva, per motius de salut. Parlava molt bé i jo l'escoltava embadalit (després vaig saber que es nodria en el llenguatge de l'estilista Carles Cardó, canonge barceloní nascut a Valls i, arran de la guerra, exiliat a l'estranger).

Mn. Estevadeordal va fundar o impulsar diverses entitats culturals i recreatives, entre elles, l'any 1947, la revista *La Tosca*, revista que, si bé era escrita en castellà com corresponia a aquella època, contenia de tant en tant escrits seus, o d'altres, en català, com també poesies (les primeres, del poeta Manuel Bertran i Oriola, predominantment de temàtica religiosa) en la nostra llengua. Parlant de poesia, l'esmentat sacerdot va compondre el poemeta del recordatori de la meva primera comunió, en català, i això que érem en l'any 1948! (val a dir que la seva germana era molt amiga de la meva mare). I, parlant de *La Tosca*, a partir de l'any 1956 vaig començar a col·laborar-hi (sempre en català), fins a esdevenir-ne director molt més endavant. Però això ja és una altra història.

En definitiva, l'Església, en una vila petita com Moià (llavors no arribava a 3.000 habitants i poquíssims d'ells eren no catalanoparlants), durant els anys de la meua infantesa (de 1940 a 1954) fomentava, en la mesura possible sota el règim franquista, el conreu del català com a llengua popular i com a llengua de cultura.

Vaig néixer a Moià el 4 d'agost de 1940, un diumenge a migdia, quan els fidels eren a missa de dotze

Si bé apreníem el castellà, practicàvem contínuament el català, sobretot a nivell oral

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826

Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

Tarragona

El col·legi de les Teresianes de Tarragona ajuda les persones més vulnerables amb la col·laboració de la Comunitat de Sant'Egidio

Menús gratuïts per a les persones més afectades pel Covid-19

MACIÀ GRAU
Redacció

En total, l'equip de cuina de l'escola prepara cada setmana fins a 100 menús

Si bé al VIII Informe Foessa de Càritas ja s'alertava que gairebé el 20% de la població catalana es troba en situació d'exclusió social, l'impacte de la crisi econòmica provocada pel Covid-19 encara ha accentuat més aquestes condicions, fent obligada la resposta tant per part de l'Estat com de les entitats que treballen diàriament a favor dels més necessitats.

Un dels col·lectius que els darrers mesos ha fet un pas endavant per ajudar aquestes persones més vulnerables són les agrupacions cristianes. Aquestes entitats, entre les quals trobem les Càritas diocesanes o Arrels-San Ignasi, entre d'altres, han hagut de multiplicar la seva activitat per tal d'atendre totes les famílies que s'han quedat sense cap mena d'ingrés ni prestació econòmica, i que ara es veuen

abocades a lluitar per la seva supervivència.

El Col·legi Santa Teresa de Jesús de Tarragona ofereix 100 menús setmanals

Un exemple de l'afany d'aquestes agrupacions per ajudar els més afectats per la pandèmia el trobem a Tarragona, on des del mes de maig al Col·legi Santa Teresa de Jesús (Rambla Nova, 79) s'elaboren menús diaris per oferir als sense sostre, pobres i famílies que tenen dificultats per accedir a un dels drets més bàsics, com és el de l'alimentació. En total, l'equip de cuina de l'escola prepara cada setmana fins a 100 menús, que fa arribar als que ho necessiten a través de la Comunitat de Sant'Egidio de Tarragona. La Comunitat, que és una de les entitats que durant aquests mesos també ha incrementat les seves accions socials i solidàries per combatre la crisi causada pel Covid-19, reparteix els àpats que rep del col·legi gratuïtament, una vegada la setmana des de la seva seu al carrer August número 41.

Aquesta iniciativa del col·legi va ser rebuda amb gran alegria per la Comunitat de Sant'Egidio, que va agrair públicament la col·laboració de l'escola «en aquests moments tan difícils que estan vivint moltes famílies».

Les previsions tant de l'escola com de la Comunitat de Sant'Egidio són que aquest servei gratuït es pugui continuar oferint. Totes dues entitats han expressat el desig que la seva iniciativa pugui servir com a exemple perquè s'hi sumi alguna entitat més, i així poder ajudar totes les famílies de Tarragona que pateixen de primera mà les conseqüències de la pandèmia.

La Comunitat de Sant'Egidio de Tarragona reparteix els menús cada setmana des de la seva seu.

 Brasil

Juan David Escorcia

Al Sínode d'octubre del 2019 es van recordar els «màrtirs de l'Amazones».

REDACCIÓ
Brasília

Campanya d'autoprotecció de comunitats i líders amenaçats

«La vida per un fil»

El 18 de juny es va posar en marxa la campanya d'autoprotecció de comunitats i líders amenaçats «La vida per un fil». L'objectiu és enfortir articulacions, consolidar processos ja en curs, donar àmplia visibilitat a la gravetat i a la intensificació de la violència contra qui defensa els drets socioambientals, i arribar de la forma més capil·lar possible a les comunitats exposades a situacions de risc i amenaces perquè s'organitzin i en protegeixin els membres, i preservar-ne la memòria ancestral i de les lluites de resistència. La campanya neix d'un diàleg promogut per la REPAM-Brasil, la Comissió Episcopal Especial per a l'Amazones i la Comissió de les Pastors Socials de la Conferència Episcopal Brasileira amb entitats que actuen en la protecció de líders i comunitats amenaçades per la seva actuació i militància en la defensa dels drets humans, de la natura i de territoris cobejats.

Es tracta de la primera acció després del Sínode per a l'Amazones, celebrat a Roma el 2019. La realitat de les comunitats i líders amenaçats va ser un dels clams que va destacar en les múltiples

consultes realitzades a la regió. Segons dades de la Comissió Pastoral de la Terra, del 1985 al 2019 van ser assassinades 1.973 persones del camp, a penes 122 casos van ser jutjats, amb un nombre de condemnats insignificant.

La campanya té abast nacional, i prioritza en aquesta primera etapa el context amazònic, els conflictes i la violació de drets al camp i als boscos. I s'estructura en tres eixos: promoure i enfortir mecanismes no violents de defensa i d'autoprotecció de comunitats i líders amenaçades i/o criminalitzades per haver afirmat el seu dret a la vida, al territori i als drets de la terra; denunciar a nivell nacional i internacional la difusió de la cultura de l'odi, de les amenaces i la impunitat que es donen en els contextos de conflictes socioambientals, així com les polítiques recents d'anul·lació dels drets adquirits pels pobles i comunitats, amb retrocessos dels drets humans, i defensar i promoure polítiques públiques eficaces de protecció a comunitats i líders amenaçats per la seva lluita en defensa dels drets humans, dels seus territoris tradicionals i pels drets de la natura.

Es tracta de la primera acció després del Sínode per a l'Amazones, celebrat a Roma el 2019

 Madrid

Un moment de la reunió entre el cardenal Joan Josep Omella i la vicepresidenta Carmen Calvo.

Tots dos interlocutors destaquen una bona disposició a abordar diferents temes

El cardenal Omella i la vicepresidenta Calvo pacten una agenda de treball

SIC
Madrid

La fiscalitat de l'Església, la protecció de la infància, les immatriculacions o la reforma del marc normatiu de l'educació són algunes de les qüestions que s'abordaran

La vicepresidenta primera del Govern, ministra de la Presidència, Relacions amb les Corts i Memòria Democràtica, Carmen Calvo, s'ha reunit amb el president de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) i cardenal arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, a La Moncloa.

Extracte de la primera trobada entre tots dos, després de la renovació de la presidència de la CEE, assumida pel cardenal Omella al març. La vicepresidenta s'havia reunit amb l'anterior president, el cardenal Ricardo Blázquez, amb motiu del seu comiat.

Aquesta cita forma part de la ronda de contactes que inicia la vicepresidenta primera amb els representants de les principals confessions religioses implantades a Espanya, després d'assumir les polítiques destinades a l'exercici del dret a la llibertat religiosa i la relació amb totes les confessions presents a la societat espanyola.

Durant la reunió, s'ha constatat

la bona disposició de tots dos interlocutors que han abordat sense restriccions qüestions d'interès mutu, que configuren el marc de relació entre l'Església catòlica i l'Estat actualment.

En aquest sentit, s'ha acordat establir una agenda de feina àmplia per avançar en un model que permeti la col·laboració i la resolució de les possibles discrepàncies que es puguin plantejar i s'ha designat les persones encarregades. Assumptes com la fiscalitat de l'Església, la protecció de la infància, les immatriculacions o la reforma del marc normatiu de l'educació, figuren entre les qüestions que s'abordaran.

Finalment, es pretén revitalitzar els treballs de la Comissió Mixta, prevista als acords amb la Santa Seu, amb un espai de feina i diàleg institucional que permeti actualitzar les relacions entre l'Església i l'Estat als moments actuals.

SIGNES D'AVUI

La resposta

Edward Snowden explica al seu llibre *Vigilància permanent* la seva vivència de l'11-S, quan circulava amb el seu Honda Civic cap a Ford Meade. Gràcies a una cadena alternativa de ràdio es va assabentar d'un accident d'avió a la ciutat de Nova York. En realitat, es tractava del pitjor atac terrorista de la història dels Estats Units. Les Torres Bessones es van desplomar i el Pentàgon va sofrir un atac. Afirmar, en la seva reflexió, que gairebé hi van morir tres mil persones. No cal donar-ne més dades perquè tothom les coneix. En aquella data, jo era a Roma com a responsable de comunicació del capítol general marista, amb participants dels cinc continents. No oblidaré mai els rostres de consternació dels germans nord-americans i la commoció de la resta.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Ja hem parlat moltes vegades de les desigualtats socials. Són moltes i les trobem a cada moment si volem veure el que ens envolta.

Amb la pandèmia també s'ha mostrat aquesta diferència amb la seva cara més realista i dolorosa. Les imatges que ens ha mostrat la televisió d'alguns països davant dels mitjans sanitaris i les dificultats del confinament en barris atapeïts on la separació era impossible, on la pobresa feia més difícil l'accés als aliments, eren completament diferents de les dels grans centres urbans que ens mostraven estampes una mica idíl·liques de famílies que aprofitaven el confinament —a les cases àmplies i amb jardí o terrassa— per fer créixer els lligams de tot els membres, o d'aprofitar els mitjans tècnics per fer vídeos, cantar o fer gimnàstica en grup...

Quina ha estat la resposta dels Estats Units a aquest dia durant aquests gairebé dinou anys des de l'atemptat? Snowden, en retrospectiva, creu que es «podria haver utilitzat aquest excepcional moment de solidaritat per reforçar els valors democràtics i cultivar la capacitat de resistència en una població mundial que ja estava connectada. Però, en comptes d'això, va anar a la guerra». L'atemptat va ser molt greu, però la resposta encara va ser pitjor, perquè ha estat «una lletania de destrucció americana per mitjà de l'auto-destrucció americana». Aquesta

Estem acusant respostes greument errònies a problemes reals

FINESTRA A LA VIDA

Els qui sempre resten al marge

I els nens en edat escolar podien seguir els ensenyaments *online* amb l'ajuda dels professors i, per descomptat, la intervenció directa dels pares quan es tractava dels més petits.

Ja vaig parlar de les dificultats dels que a casa no tenen l'espai necessari per passar-hi tantes i tantes estones confinats i sense els mitjans adients per seguir el curs escolar. Però, ara us convido a pensar en un altre problema que veig contínuament al meu voltant, en un barri on la majoria és asiàtica, procedent de l'antic Hindustan: l'Índia, el Paquistán i Bangladesh. La majoria de les mares de família d'aquest col·lectiu encara tenen moltes dificultats per parlar i entendre les nostres dues llengües, el català i el castellà, mentre que els seus fills petits les dominen amb una rapidesa increï-

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

resposta bèl·lica ha provocat més d'un milió de morts.

Penso en les Fosses Ardeatines a Roma, on van ser assassinats 335 civils italians per ordre expressa de Hitler, com a resposta a un atemptat. Calia executar 10 italians per alemany mort, tot i que van arrodonir la xifra. La proporció de l'11-S va ser gairebé de 350 morts per cada víctima de l'atemptat.

La pandèmia que patim està provocant moltes morts, tot i que en percentatges globals reduïts, i danys econòmics incalculables. El que ara em preocupa més és la resposta que hi donen i que hi donaran els Estats. Al nostre país, per altres temes, acusem respostes greument errònies a problemes reals. La resposta; la clau rau en la resposta. Oportunitat o regressió.

ble. Malgrat aquelles famílies que tenen els elements necessaris per a la comunicació dels escolars petits amb les seves mestres, aquests nens no podran tenir mai les mateixes facilitats ni ajudes de les seves mares que els que tindran la resta d'alumnes, els pares dels quals podran ajudar-los i orientar-los en un moment determinat.

La preocupació, a hores d'ara, és què passarà quan el curs vinent retornin a l'escola tots els alumnes i s'hagin creat unes diferències considerables.

Una altra vegada els vulnerables queden al marge.

La preocupació és què passarà quan tots els alumnes retornin a l'escola

Esglésies i ermites de la Cerdanya (I)

L'estiu passat en aquesta secció vam visitar tres grans esglésies de la Cerdanya (Santa Maria de Talló, Sant Domènec de Puigcerdà i la Mare de Déu dels Àngels de Llívia). Enguany continuem la ruta per aquesta comarca pirinenca tot descobrint esglésies més petites i algunes de les moltes ermites que conserva, la majoria romàniques.

El campanar tort de Santa Eugènia.

SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ

Dins del terme de Bellver de Cerdanya, entre els camps de farratge i de blat en aquesta època encara per segar, treu el cap el campanar de l'església de Santa Eugènia de Nerellà. Al voltant seu s'agrupen les poques cases del tranquil poble del mateix nom. El campanar crida l'atenció del visitant no només per l'alçada que té, sinó perquè està visiblement tort. En aquesta visita ens fa d'amfitrió Mn. Gabriel Casanovas, rector del seminari d'Urgell i de les parròquies de Bellver i Das, que ens explica la història del campanar: «És una construcció romànica d'estil llombard força antiga, del segle XI. La resta de l'església va patir diverses reformes i en època barroca se li va afegir una cúpula que va anar fent pressió cap als costats fins a torçar el campanar. Després d'unes actuacions de fa pocs anys s'ha aconseguit estabilitzar-lo. A causa de la inclinació que té, col·loquialment se l'ha batejat com la torre de Pisa de la Cerdanya.»

Creuem la senzilla portalada del segle XVIII i fem cap a l'interior de la nau. Tota ella està visiblement transformada respecte de l'original romànic, però conserva tot l'encant de les petites esglésies de muntanya. Ens fixem en el terra, que és de fusta per fer més suportable el fred rigorós de l'hivern; també ens crida l'atenció l'embigat de fusta, que tot i ser força nou és d'un estil rústic que no desentona amb el conjunt. També són relativament noves, les pintures de l'absis i el mateix altar. Mn. Gabriel ens fa saber que l'autora del fresc és la pintora Maria Jou i Paulet, que les va elaborar uns anys després de la guerra. Ens hi acostem i hi veiem la màrtir santa Eugènia flanquejada per dos àngels, enmig d'escenes de la vida pagesa i de diversos fidels del poble, que veneren la patrona amb devoció. L'obra desprèn un to popular, d'acord amb la fe austera però sincera i intensa que va caracteritzar durant segles les contrades de muntanya. L'altar és d'una senzillesa elegant. A la part frontal hi veiem el crismó, les inicials de Crist en grec, emmarcat per un pa i un peix i per l'alfa i l'omega. Tallat en granit, no pot amagar que es tracta d'una obra de factura contemporània, però alhora enllaça

A l'interior se sobreposen diversos estils.

amb naturalitat amb l'estil romànic, o fins i tot amb el paleocristià. D'alguna manera sembla dir-nos que el temps de Déu ho engloba tot i per això és diferent del temps dels homes.

Arribem a una capella lateral, on es conserven diverses imatges de sants fetes al segle XIX o els primers anys del XX: santa Eugènia, sant Pere, sant Sebastià, sant Antoni de Pàdua i la Dolorosa plorant el Crist mort. A les parets veiem restes d'unes pintures murals d'època barroca que representaven la Passió de Crist. Per l'estat de la pintura, nosaltres només hi podem reconèixer un àngel i l'escala del davallament. Aquesta pintura fragmentada i les imatges són un testimoni de les moltes etapes que ha passat l'església de Santa Eugènia de Nerellà, i de la intensa devoció popular dels fidels al llarg dels segles. Aquesta és la impressió més fonda que ens n'enduem.

SANT JULIÀ DE PEDRA

L'encisadora ermita de Sant Julià de Pedra s'eleva just allà on l'escarpada i boscosa serra del Cadí es troba

amb la plana ceretana. Com diu el seu nom, l'església se situa sobre una gran roca aïllada. Fa l'efecte com si un gegant hagués arrencat del Cadí aquesta gran pedra i l'hagués llançat costa avall fins a quedar aturada en aquest indret. Sant Julià és d'un romànic molt auster però sorprenentment airós, gens pesat. Tots els carreus són de mides i formes absolutament diferents, i tanmateix la sensació que tenim en contemplar-la és d'una gran harmonia. El senzill campanar d'espadanya remata amb una gràcia especial tot el conjunt.

Seguim Mn. Gabriel cap a dins de l'església. Ens trobem en un entorn plenament medieval, però en lloc de la típica volta romànica la nau està coberta per un embigat de fusta com el de Santa Eugènia. El nostre guia ens explica que «fins fa uns anys l'ermita estava malmesa i sense coberta, però es va restaurar tota i s'hi va posar aquest embigat. Avui acull poques celebracions litúrgiques. Com podem veure, hi ha aquesta petita exposició permanent d'objectes arqueològics trobats en aquest indret i de fotografies de di-

Sant Julià de Pedra té un aspecte encisador i inconfusible.

verses ermites de la comarca de la Cerdanya».

Avancem per la nau, exempta de tota decoració arquitectònica, tret d'uns arcs a la banda esquerra, i anem observant les fotografies de diverses ermites de la vall, totes molt antigues i de dimensi-

ons modestes, que ens atrauen irresistiblement. Finalment, arribem davant mateix del senzill altar. A la vora hi té un marc amb unes quantes fotografies de l'estat de Sant Julià abans de la restauració: abandonada, li faltava tota la volta. Tan sols era quatre parets nues. El singular campanar d'espadanya, però, fins i tot en aquest estat va resistir la ruïna. Repenjades a la paret de l'absis hi ha diverses esteles funeràries d'una antiguitat que no podem ni endevinar. Al fons veiem un pessebre que té la peculiaritat d'estar ambientat dins del mateix Sant Julià de Pedra.

La visita a aquesta ermita ens ha captivat d'una manera paradoxal. Sant Julià està situat en un paratge natural espectacular, però sorprenentment el record que ens queda no és la imponent serra del Cadí, sinó la senzillesa de la construcció romànica. Qui veu una sola vegada a la vida, encara que sigui de lluny estant, l'ermita de Sant Julià de Pedra alçada com un guerrer vencedor sobre la roca, la recorda la resta de la vida.

La nau és d'un romànic molt senzill.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Persones amb necessitats especials

Benvolguts i benvolgudes,

En circumstàncies normals, aquest diumenge havíem de ser al santuari de Lourdes, compartint la fe i la bona amistat amb el pelegrinatge diocesà de l'Hospitalitat. No ha estat possible. La pandèmia ha aturat moltes coses i, entre altres, aquest pelegrinatge. Amb tot, aquest diumenge, amb tots els amics i amigues de l'Hospitalitat de Lourdes, celebrem l'eucaristia a la nostra catedral. Demanem al Senyor, per intercessió de Maria, la Mare de Déu, que ens enforteixi en la fe i ens faci més disponibles als malalts i necessitats.

Precisament, a la nostra Església diocesana hem decidit crear, dins l'anomenada Vicaria de la Caritat, una delegació destinada a la pastoral de la salut per atendre totes aquelles persones amb necessitats especials. Serà un àmbit de reflexió i de discerniment per tal que els cristians de la nostra Església puguem donar la resposta més adequada als nostres malalts i a tots els qui tenen necessitats especials. La delegació, però, serà també un àmbit de coordinació de realitats ja existents, com la Fraternitat cristiana de persones amb discapacitat (FRATER); la Fun-

dació Sant Joaquim i Santa Anna, formada per noies i nois amb discapacitat psíquica, famílies i voluntaris/àries, i integrada pel Club Vaixell, la catequesi especial interparroquial i la Comunitat de Fe i Llum; el Centre d'educació especial Tilmar de Montblanc i, també, la mateixa Hospitalitat de Lourdes abans esmentada.

En totes aquestes persones hom hi detecta una necessitat d'acolliment i d'acompanyament. L'Església les ha de recolzar especialment, precisament per la seva vulnerabilitat. Cal formació a tots els nivells, donat que la nostra societat sol viure d'esquena a tot allò que és dolor i sofriment. Llavors, quan ens veiem obligats a donar una resposta a aquest problema, ho acostumem a fer d'una forma paternalista i sense tenir en compte els problemes humans de cada persona. Després, sempre hi ha altres problemes més concrets, derivats de cada malaltia específica. Alguns d'ells són insolubles, però d'altres es podrien solucionar molt més fàcilment amb una mirada i una comprensió més positiva i realista per part de tots.

Vull felicitar amb tot el cor les associacions i fundacions cristianes que de fa anys treballen desinteres-

sadament per totes aquestes persones amb necessitats especials. Cal, però, continuar ajudant a afrontar i a solucionar els seus problemes, al mateix temps que a enfocar-los des d'una perspectiva cristiana. Convé mentalitzar la nostra societat, les persones que ens envolten, per mitjà de xerrades informatives, publicacions i altres materials d'informació. Pel que fa als afectats, l'acompanyament personal i la trobada comunitària, ja sigui celebrativa o de reflexió, esdevenen substancials. Es tracta de conscienciar també aquestes persones i les seves famílies, a fi que sàpiguen fer valer els seus drets i complir amb els seus deures. Es tracta, en definitiva, d'integrar gradualment els malalts i minusvàlids dins la nostra societat, oferint-los —al mateix temps— poder viure i fruit d'aquelles actituds evangèliques que il·luminen el cor, aporten sentit i esperança i encoratgen davant les dificultats. Així, s'aniran acomplint també les paraules del poeta Miquel Martí i Pol, minusvàlid com ells, que abasten el nostre més preuat desig: «Amb passes lentes i a voltes indecises. Així, i no d'altra manera, podem créixer i assumir la creixença.» Ben vostre.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

El Pla Pastoral en temps de confinament

El temps de «confinament» per ventura ha estat un moment «d'hibernació» del nostre Pla Pastoral Diocesà? L'hem ficat al «congelador»? La pregunta és més que raonable quan es titula *Sortim!* Potser ha semblat que l'hem guardat al calaix una temporadeta i ara, quan progressivament anem sortint del confinament, el reprenem.

La pandèmia del coronavirus no ha estat un parèntesi en la nostra vida. Certament, el temps de confinament ha estat un temps molt dur en molts sentits i la crisi econòmica i social que ha provocat és molt greu. Pensem, però, que el Senyor s'ha encarnat en tota la nostra història i sempre hi és present. I, precisament, en aquest temps de confinament hem celebrat la cinquantesena pasqual. Crist Ressuscitat ens dona una vida nova en plenitud que res ni ningú no ens pot segrestar ni confinar.

Sens dubte, durant els dies confinats a casa s'han aturat algunes de les nostres activitats pastorals habituals, però el Senyor no ha estat absent. Per això, permeteu-me que us suggereixi una pregunta: què significa en el temps de pandèmia ser *Església en sortida*? Com afecta

la pandèmia el nostre Pla Pastoral? Tornarem a la «normalitat pastoral» de sempre?

Si la nostra mirada no es queda en un nivell superficial, ens adonarem que precisament aquests dies hem viscut experiències d'*Església en sortida* malgrat el Covid-19, algunes d'elles inimaginables fa mesos.

Com a Església a Barcelona, molts hem «sortit»:

- En el compromís i esforç de tants cristians professionals de la salut i servidors públics que han manifestat de manera coherent i profunda el seu compromís pels altres.
- A través d'una preocupació renovada i interès pels malalts i pels ancians.
- Mantenant les portes obertes de les nostres Càritas parroquials per acollir i donar suport als més vulnerables, amb una cura especial per les famílies amb problemes vinculats a l'habitatge i als aliments. I com que molts dels voluntaris eren persones de risc, molts joves s'han ofert per ajudar.
- Sortint al balcó per viure la solidaritat i l'agraïment.
- A través de les xarxes socials (que han deixat de ser instruments dels especialistes i dels joves) hem vis-

cut pluralitat d'experiències comunitàries, d'Església universal i, fins i tot, de comunicació íntima.

- Fent experiència d'una vivència renovada de la «comunió eucarística espiritual».
- Valorant molt més els treballadors de les feines essencials i alguns dels nostres veïns que s'han ofert per ajudar els més necessitats.

És evident que aquesta realitat ens ha fet *sortir* de les nostres pròpies seguretats i prioritats. Molts m'heu comentat que heu enyorat combregar el Cos de Crist present a l'Eucaristia. Els pastors també hem enyorat poder celebrar amb la presència del Poble de Déu. Hem experimentat la fraternitat des de la distància, que hem viscut acompanyant-nos i interessant-nos els uns pels altres, trucant-nos, solucionant dificultats, donant-nos suport...

Benvolguts germans i germanes, en aquest temps de confinament hem *entrat* més en la comunitat-fraternitat i això ha suposat un *sortir* de nosaltres mateixos. En definitiva, tot això ens diu clarament que el Pla Pastoral no ha quedat «fora de joc» en el temps de pandèmia, ans al contrari.

COMENTARI DE LA PARAULA

Veniu a mi tots els qui us sentiu cansats i que esteu sobrecarregats, i jo us donaré repòs

GLÒRIA MONÉS

Trobat-se Joan Baptista a la presó d'Herodes, en sentir parlar de les obres realitzades per Jesús, li ha enviat uns missatgers demanant-li: «Ets tu el qui ha d'obrar el canvi o n'hem d'esperar un altre?» Jesús respon no de paraula sinó enumerant-li les obres alliberadores que acaba d'obrar en presència d'ells. Malgrat els dubtes que Joan tenia, l'elogi que fa d'ell és contundent: «No s'ha alçat entre els nats de les dones ningú més gran que Joan, el Baptista», així com, al contrari, la denúncia de la generació present. Avui llegim, a manera de colofó, la reacció anímica de Jesús en forma de reconeixement al seu Pare: «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has amagat aquestes coses als savis i intel·ligents, i les has revelades als senzills.» Jesús inverteix la valoració que fa de les persones la societat dominada pels poderosos i posa en primer pla «els senzills». No es pot traduir per «infants», ja que són persones capacitades per ser objecte d'una revelació, que resta amagada als

prepotents. Tot seguit, ho recalca: «Sí, Pare, perquè així ha estat objecte de beneplàcit a la teva presència.» La inversió dels valors que ell propugna ha estat objecte d'aprovació per part de Déu. En dues línies plenes de contingut revela l'íntima relació que s'ha establert entre ell, «el Fill», i Déu, «el Pare», fins al punt que, a partir d'ara, tan sols tenim accés al Pare per mitjà de la revelació que en fa el seu Fill. A partir d'ell, tots els intermediaris, la Llei, Moisès, Joan... són sobrers. A continuació esclata en una crida adreçada als menyspreats per la societat: «Veniu a mi tots els qui us sentiu cansats i que esteu sobrecarregats, i jo us donaré repòs. Preneu el meu jou sobre vosaltres i apreneu de mi, que soc mansuet i humil de cor, i trobareu repòs per a les vostres ànimes, perquè el meu jou és suau i la meva càrrega, lleugera.» La crida es fa sentir també avui en el si de totes les esglésies.

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretià i biblista

Per què Jesús no encaixava amb la idea de Messies que esperava el poble d'Israel? (I)

«Messies» ve de l'hebreu *mai-xiah*, que té el mateix sentit que el mot grec *khristós*, «escollit, consagrat, ungit per a una missió». Sovint l'elecció es feia mitjançant una unció amb oli: David, per exemple, fou escollit per Déu per regnar en lloc de Saül i va rebre de Samuel la unció amb oli (1 Samuel 16). Esperar el Messies és esperar un enviat providencial, un llibertador polític i un restaurador religiós. A través dels profetes, Déu introdueix en el seu poble l'esperança messiànica d'una restauració de Jerusalem al voltant de la qual es reuniran totes les nacions (Isaïes 62). L'Antic Testament presenta el Messies que ha d'arribar indistintament com un rei poderós o com un just humil i pacífic però victoriós, i fins i tot com un home menyspreat i humiliat (Cants del Servent de Jahvè: Isaïes 53).

En els evangelis (Marc 14; Lluc 22), Jesús declara al gran sacerdot que ell és el Messies, el Fill de l'home el poder del qual es manifestarà plenament entre els núvols del cel. Però rebutja atribuir-se una missió d'ordre polític malgrat que els seus contemporanis esperen, sobretot, ser alliberats de la dominació romana pels moviments dels zelotes.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.
CAT

Diumenge XIV de durant l'any

Lectura primera

Za 9,9-10.13,1

El teu rei fa la seva entrada, muntat humilment en un ase

Lectura de la profecia de Zacaries:

El Senyor diu: «Alegra't, ciutat de Sió. Aclama, ciutat de Jerusalem. El teu rei fa la seva entrada. És bo i salvador, muntat humilment en un ase, en un pollí, fill de somera. Bandejarà d'Efraïm els carros de guerra, allunyarà de Jerusalem els cavalls, i els arcs dels guerrers seran bandejats. Adreçarà a tots els pobles paraules de pau, i el seu domini s'estendrà d'un mar a l'altre, des del gran Riu fins a l'extrem del país.»

Al·leluia

Mt 11,25

Us enaltim, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat als senzills els misteris del Regne.

Salm responsorial

144

Us exaltaré, Déu meu i rei meu, beneiré el vostre nom per sempre. Us beneiré dia rere dia, lloaré per sempre el vostre nom.

R. Beneiré el vostre nom per sempre, Déu meu i rei meu.

El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, gran en l'amor. El Senyor és bo per a tothom, estima entranyablement tot el que ell ha creat. *R.*

Que us enalteixin les vostres criatures, que us beneixin els fidels; que proclamïn la glòria del vostre regne i parlin de la vostra potència. *R.*

Totes les obres del Senyor són fidels, les seves obres són obres d'amor. El Senyor sosté els qui estan a punt de caure, els qui han ensopegat, ell els redreça. *R.*

Lectura segona

Rm 8,9.11-13

Si per l'Esperit feu morir les obres pròpies de la carn, viureu

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, vosaltres no viviu segons les mires de la carn sinó segons les de l'Esperit, perquè l'esperit de Déu habita en vosaltres, i si algú de vosaltres no tingués l'esperit de Crist, no seria de Crist. I si habita en vosaltres l'esperit d'aquell que va ressuscitar Jesús d'entre els morts, també, gràcies al seu esperit, que habita en vosaltres, aquell que va ressuscitar el Crist d'entre els morts donarà la vida als vostres cossos mortals. Per tant, germans, nosaltres tenim un deute, però no amb la carn, que ens obligaria a viure com demana la carn. Perquè si visquéssiu així, moriríeu; en canvi, si per l'Esperit feu morir les obres pròpies de la carn, viureu.

Evangelí

Mt 11,25-30

Soc benèvol i humil de cor

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué: «Us enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat als senzills tot això que heu amagat als savis i als entesos. Sí, Pare, així us ha plagut a vós. El Pare ho ha posat

tot a les meves mans. Fora del Pare, ningú no coneix veritablement el Fill; igualment, no coneix veritablement el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar. Veniu a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats; jo us faré reposar. Accepteu el meu jou, feu-vos deixebles meus, que jo soc benèvol i humil de cor, i trobareu el repòs que tant desitjàveu, perquè el meu jou és suau, i la meva càrrega lleugera.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Juliol

5. DIUMENGE

Diumenge XIV de durant l'any. Verd. Lectures: Zacaries 9,9-10 / Salm 144 / Romans 9,9.11-13 / Mateu 11,25-30.

SANTORAL: Antoni Maria Zaccaria, prev. i fund.; Filomena, vg.; Miquel dels Sants, prev.

6. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Osees 2,14.15b-16.19-20 / Salm 144 / mateu 9,18-26. O bé: *Santa Maria Goretti* (ML), Vermell.

SANTORAL: Isaïes, prof.; Ròmul, b.

7. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Osees 8,4-7.11-13 / Salm 113 / Mateu 9,32-38. Urgell i Solsona: **Sant Ot** (S), Blanc. SANTORAL: beat Benet XI, p.; Edilberga, vg.; Fermí, b.; Marçal, b.

8. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Osees 10,1-3.7-8.12 / Salm 104 / Mateu 10,1-7. SANTORAL: Adrià III, p.; Àquila i

Priscil·la, mr.; Edgar, rei; Eugeni III, p.

9. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Osees 11,1b.3-4.8c-9 / Salm 79 / Mateu 10,7-15. O bé: Osees 11,1b.3-4.8c-9 / Salm 79 / Mateu 10,7-15. O bé: *Sant Agustí Zhao Rong* (ML), Vermell.

SANTORAL: Joan de Colònia, prev. i mr.; beata Joana Scopelli, rel.; beat Teodoric Balat, mr.; Zenó, mr.

10. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Osees 14,2-10 / Salm 50 / Mateu 10,16-23

SANTORAL: Amèlia, viuda; Ascani, mr.; beats Carmel Boltà i Francesc Pinazo, mr.; Cristòfor, mr.; Verònica Giuliani, rel.

11. DISSABTE

Sant Benet (F), Blanc. Lectures: Proverbis 2,1-9 / Salm 33 / Mateu 19,27-29

SANTORAL: Olga, reina; Pius I, p. i mr.

El Sant 9 JULIOL

Sant Joan de Colònia

Als segles XVI i XVII bona part l'Europa Occidental va viure l'enfrontament violent entre catòlics i protestants, amb innumbrables morts d'una banda i de l'altra. Als Països Baixos la majoria calvinista va martiritzar un grup de 19 religiosos, els anomenats màrtirs de Gorkum, el més conegut dels quals és sant Joan de Colònia (c. 1520 - 1572).

Aquest catòlic alemany va entrar als dominics de la ciutat de Colònia de ben jove, i va ser enviat a una parròquia dels Països Baixos. Quan es va assabentar que un grup de 18 religiosos de diversos ordes havia estat arrestat, els va anar a visitar d'incògnit a la presó per dur-los l'Eucaristia. En ser descobert, però, sant Joan de Colònia també va ser empresonat i juntament amb tots els altres va ser sotmès a tortures perquè abjurés de les seves creences. Ell i tots els altres es van mantenir fidels a la fe catòlica i en conseqüència van ser executats a la forca. Sant Joan de Colònia i la resta de màrtirs de Gorkum van ser canonitzats el 1867 per Pius IX.

La litúrgia de les hores i el silenci

CONSOL MUÑOZ
Superiora general de les
Franciscanes Missioneres

En aquests temps en els quals el món està ple de «sorolls» de tota mena, és imprescindible que els cristians sapiguem fer espais de silenci i pregària, per trobar-nos amb Déu. Un d'aquests espais el tenim quan resem la Litúrgia de les Hores.

El n. 201 de l'Ordenació General de la Litúrgia de les Hores ens diu: «Igual com s'ha de procurar d'una manera general que en les accions litúrgiques "es guardi, a més, quan correspongui, un silenci sagrat (SC 30)", també s'ha de donar cabuda al silenci a la Litúrgia de les Hores.»

No cal, ni és recomanable, silencis llargs que puguin trencar l'estructura de la celebració, sinó que es tracta, senzillament, d'uns instants de «pau-sa», que ens ajudin a pregar amb més devoció, alhora que ens facin prendre plena consciència del que estem celebrant.

Aquest silenci el refereixo, essencialment, al fet que totes les parts de la Litúrgia de les Hores es puguin anar desgranant en un ambient de veritable pregària, i això no ho aconseguirem amb l'«atropellament» d'unes parts amb altres. Hem de ser conscients que el temps dedicat al Senyor és un temps privilegiat per a la nostra vida espiritual.

Anar resant o cantant, serenament, una part rere una altra (himne, salms, càntic, lectura, responsori, càntic evangèlic, pregàries, parenostre, oració), és anar «degustant» les lloances que adrecem al Senyor. Són moments essencials, en el viure quotidià, dels qui celebrem diàriament la Litúrgia de les Hores.

Per exemple, si després de la lectura breu tenim uns instants de silenci, podrem interioritzar més bé el que acabem de llegir o escoltar, i això ens ajudarà que la Paraula de Déu es vagi fent vida en nosaltres. Abans de la pregària final també podem tenir un «respir», que ens ajudi a concloure la celebració, amb tota l'atenció possible.

Els instants d'«assossec», en la celebració de la Litúrgia de les Hores, ens poden ajudar molt que la nostra pregària, unida a tota l'Església, sigui una lloança «d'olor agradable» que pugui fins a l'Altíssim.

Tampoc no podem oblidar les paraules de Jesús: «Perquè on n'hi ha dos o tres de reunits en el meu nom, jo soc allí enmig d'ells» (Mt 18,20). És a dir, estem celebrant la pregària de l'Església tenint Jesús enmig nostre. Per tant, hem d'esforçar-nos perquè aquesta pregària sigui feta amb tota la dignitat possible.

Quadre del pintor espanyol José Juárez sobre els miracles de sant Salvador d'Horta.

En els 500 anys del naixement de sant Salvador d'Horta (I)

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Aquest any es complirà el 500 aniversari del naixement de fra Salvador Pladevall i Bien, més conegut com sant Salvador d'Horta i miracler per excel·lència, molt lloiat en els moments de les pandèmies. Va néixer l'any 1520 a Santa Coloma de Farners, en el si d'una família molt humil, cuidadors de l'hospital dels pobres de la població. Va ser beatificat l'any 1606 per Pau V i canonitzat el 1938 per Pius XI.

Va arribar a ser tan famós que el convent dels Àngels d'Horta (ara Horta de Sant Joan) és conegut com a convent de sant Salvador d'Horta, molt lligat al territori per la gran aflluència de pelegrins arribats d'arreu a demanar-li el guariment de les malalties. Tots ells aprofitaven el pelegrinatge per visitar el santuari de la Fontcalda, on celebraven una novena per rebre també els beneficis de la Mare de Déu. Va morir el 18 de març del 1567 al convent de Santa Maria de

Jesús, a Càller, a l'illa de Sardenya. Del meu llibre *Història de Gandesa, cruïlla de camins* hi copio la meua ressenya sobre el personatge. Diu així: «Sant Salvador havia entrat el 1541 com a frare llec al convent de Santa Maria de Jesús de Barcelona. El 1544 fou destinat a Tortosa, on anà agafant fama de miracler sense agradar als seus companys de convent. Per això passà a Bellpuig, i també per les enveges interiors fou traslladat a Horta, que era un lloc apartat i aïllat. A Horta hi acudiren milers de pelegrins de totes les comarques de Catalunya, i molts de les Espanyes i França, atrets per la seva fama. Aquest fet donà una gran importància a la Fontcalda, i els peregrins, en anar o tornar d'Horta, passaven a celebrar una novena al santuari i balneari per curar els seus mals. Aquesta massiva acudida de pelegrins animà els gandesans a construir-hi les primeres cel·les i donar serveis als que desitjaven guarir-se de les seves malalties amb les aigües calentes del balneari.»

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Cremació

A l'abril va morir el meu oncle a causa del virus i es va procedir, amb disgust de la meua tia, a la cremació del cadàver. Les cendres són de moment a casa...

Les persones són, en part, fruit de l'educació que han rebut. I això també és veritat en l'àmbit de la fe. Moltes vegades he dit que la incineració dels cadàvers simplement accelera el que el temps fa més lentament quan es procedeix a inhumar-los. L'Església recomana la inhumació i avui fins i tot hi ha poderoses raons ecològiques, però no s'oposa a la incineració. Entre el que està estrictament manat i el que està absolutament prohibit hi ha un gran marge i es poden prendre moltes decisions legítimes. Les persones d'una certa edat, en la seva formació, van rebre un missatge d'oposició absoluta de l'Església a la cremació dels cadàvers com una cosa incompatible amb la fe. Aquest missatge va existir, però depenia d'un context molt concret en què la cremació era una pràctica habitual per part de persones que feien ostentació de la seva descreença i venien a dir com que un cop mort ja no queda res de la persona. Avui, aquest context ha desaparegut i l'ensenyament de l'Església ha variat sense entrar en cap contradicció amb l'ensenyament autèntic de la fe. És veritat que pot haver-hi persones que puguin recórrer a la incineració com una proclamació de la seva manca de fe en la vida eterna, però òbviament aquestes persones ja no demanen un funeral cristià. Per tant, que estigui tranquil·la, la seva tia. No s'ha fet res contrari a la fe. En temps antic, enmig de fortes pestilències amb gran mortalitat, es procedia per raons higièniques a cremar els cadàvers. Hem de distingir entre moments ordinaris i moments extraordinaris. Pel que fa a la custòdia de les cendres, se'ls ha de donar cristiana sepultura i no s'han de guardar als domicilis ni escampar-les per la natura. Això no obsta perquè, en les circumstàncies actuals, puguin ser custodiades en un lloc digne a casa fins que es procedeixi al funeral i enterrament.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Decàleg sobre Déu, segons Francesc

Permeteu-me la pregunta: «Podem col·locar Déu en un decàleg? En podem concentrar en deu frases l'essència més viva?» Ara que tot és síntesi, resum, llenguatge a Twitter, seria bo que poguéssim «tenir a punt» el centelleig de Déu, a la nostra agenda de butxaca. És fàcil. Aquí el tenim, triant frases del papa Francesc.

1. El nostre Déu no és un Déu absent, segrestat per un cel molt allunyat; és, en canvi, un Déu «apassionat» de l'home tan tendrament amant com per ser capaç de separar-se'n.
2. El nostre Déu ens acompanya sempre, fins i tot, si, malauradament, ens n'oblidéssim.
3. A la cresta que divideix la incredulitat de la fe, és decisiu el descobriment de ser estimats i acompanyats pel nostre Pare Déu, que no ens deixarà mai sols.
4. Déu és misericordiós, sent a les entranyes el dolor del món, empatitza amb el sofriment de tota la humanitat, perquè Déu té cor, i el cor és el centre de gravetat del seu amor infinit.
5. Déu es resumeix en un tríptic infinit, pel que fa a cada home i dona de la història: «Déu pensa en mi. Déu em recorda. Jo estic en la memòria de Déu.»
6. Déu no es cansa mai de perdonar. Ens fa aixecar novament i ens restitueix plenament la dignitat.
7. El nostre Déu «no es cansa de sortir a buscar-nos, per fer-nos veure que ens estima».
8. Déu revela la seva Paraula a l'ésser humà i el fa particip de les veritats eternes.
9. La història de la salvació és la història d'un diàleg entre Déu i la humanitat.
10. Déu ens agafa de la mà i ens ajuda a continuar endavant. I d'això se'n diu esperança!

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Afortunats

Arran de la publicació de la carta al director on es parlava de la mort cosificada en temps de coronavirus, voldríem compartir la nostra experiència de comiat que vam fer a la nostra mare en plena pandèmia.

Certament va suposar un xoc saber que a l'enterrament només podríem assistir tres persones, que no hi hauria vetlla ni tampoc cap capellà o diaca al cementiri que pogués fer les exèquies. Era molt fort. Però l'Esperit va bufar i vam rebre la trucada d'un amic capellà que es va oferir per venir al cementiri. Vam preparar unes lectures i unes pregàries que vam enviar a familiars i amics per si, a l'hora convinguda, ens volien acompanyar i d'alguna manera fer-se presents. No sabeu quin gran confort espiritual va ser, sobretot per al nostre pare, l'acompanyament de mossèn Jaume. Li estarem sempre agraïts.

FAMÍLIA VENDRELL-BUIL
Barcelona

Astènia primaveral

El cansament no sempre és culpa de l'astènia primaveral. Hi ha persones que se senten cansades tot l'any. El cansament pot fer disminuir la nostra qualitat de vida, per tant, és interessant saber-ne les causes quan aparentment no hi ha cap malaltia que la provoqui. Per descomptat, la falta de son o un son de poca qualitat poden ser prou motius per estar cansats. També, el fet de seguir una dieta amb una quantitat d'energia més baixa de la que necessitem és un motiu per cansar-nos. Una hidratació insuficient és una altra causa que sovint passa desapercebuda. Estar tot un matí tancats a la feina, amb ordinador, sense que ens toqui l'aire ni poder allargar la vista... La pressió sanguínia baixa, el dèficit de ferro... són altres causes clares. Una època vital complicada, fins i tot sense

depressió, també. El mateix que l'estrés excessiu o tenir una jornada de treball sense tranquil·litat.

Sovint, l'esgotament no sempre és culpa del temps que fa o de l'estació de l'any en què ens trobem, sinó del nostre propi estil i ritme de vida. I, verbalitzar sentiments i sensacions va molt bé per superar-ho. Com també, i bàsic i fonamental, no passar la vida esperant que vinguin temps millors, sinó gaudir-la tranquil·lament, dia a dia, amb els petits detalls que ens aporta, desconnectant de l'estrés i de les tensions de tot tipus, del soroll, vivint amb calma...

MONTSERRAT ROSELL PUJOL
Vic

Nota dels bisbes

He llegit molt atentament la Nota de la Conferència Episcopal Tarraconense davant la crisi industrial i laboral que *Catalunya Cristiana* va publicar en el número 2.126. M'agradaria agrair-los la seva implicació i sensibilització en un tema tan delicat com és el de la feina digna, a propòsit sobretot de l'anunci del tancament de la planta de Nissan. És molt important que els bisbes facin sentir la seva veu, que és la veu de totes les comunitats cristianes de casa nostra, en defensa dels treballadors i fent palesa la Doctrina Social de l'Església, que proclama una economia al servei de la persona humana. D'altra banda, és molt important la crida dels bisbes «al treball conjunt dels investigadors, economistes, tècnics de tota mena, etc., perquè juntament amb les administracions, els empresaris, les universitats, el món civil i el sector públic siguin capaços de crear un teixit industrial que generi llocs de treball dignes i oportunitats per als més joves». És moment d'arremangar-nos tots i totes i de posar-nos mans a l'obra per construir un present i un futur esperançador.

MARIONA REIG
Vilafranca del Penedès

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

EDUARD BRUFAU
Riner

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya ha restaurat aquesta joia del barroc

El retaule del santuari del Miracle torna a lluir amb esplendor

Malgrat la crema d'esglésies del 1936 Catalunya conserva un nombre important de retaules barrocs. Entre els més impressionants hi ha el de Santa Maria d'Arenys, el de Santa Maria de Cadaqués i el del santuari del Miracle. Aquest darrer ha estat objecte d'una restauració a fons que n'ha reparat diverses patologies que a la llarga l'haurien pogut malmetre. La intervenció l'ha dut a terme un equip del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC). La intervenció s'inclou dins del programa d'ajuts que impulsen la Generalitat i l'Obra Social "la Caixa" amb l'objectiu de promoure la

conservació i difusió del patrimoni català. El pressupost de la restauració, d'uns 98.000 euros, ha estat aportat per l'Obra Social "la Caixa" i la mateixa comunitat benedictina del santuari.

La restauració del retaule del Miracle, que s'ha acabat aquest mes de juny, ha consistit bàsicament a treure la pols acumulada pel pas del temps i que era un risc per a la bona conservació de la pintura. Segons informen des del mateix CRBMC, «la pols acaba absorbint la humitat ambiental i provoca aixecaments i en ocasions pèrdues dels materials, tant de la policromia com de la dauradura. L'acumulació de pols podria haver deteriorat greument el conjunt en un futur ja que les zones humides afavoreixen la proliferació d'insectes i fongs». Així mateix també s'ha actuat sobre la fusta, que en alguns punts tenia esquerdes i atac d'insectes xilòfags.

Amb aquesta acurada intervenció el retaule del santuari del Miracle torna a lluir el seu esplendorós estat original. Obra de l'escultor Carles Morató i del pintor Antoni Bordons, data de mitjans del segle XVIII. Destaca per la seva profusa decoració barroca i el color daurat del pa d'or que recobreix bona part de la fusta. El retaule alhora també fa de cambril de la imatge de la Mare de Déu del Miracle, que es va aparèixer el 1458 a uns pastors. El conjunt del santuari també conserva altres elements interessants, com ara un valuós orgue del segle XVI i un retaule renaixentista del pintor Pere Nunyes. El gran retaule del Miracle, juntament amb els de la parròquia de Sant Llorenç de Morunys, conformen el principal patrimoni barroc del Solsonès i de tot el bisbat de Solsona.

El retaule major del Miracle és una joia del barroc català.

Exposició virtual dedicada al fotògraf Vicenç Baldrich

Ramat de bens pasturant a prop del reial monestir de Santa Maria de Poblet, cap als anys cinquanta.

© Vicenç Baldrich / Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà

excepcional patrimoni documental. Colpidora és la imatge de les campanes de l'església de Santa Maria de Montblanc que, el juliol del 1936, van ser llençades a terra per tal de fer-ne munició. I no menys emocionants són aquelles fotografies, datades entre el 1947 i el 1950, de l'interior de l'església de Sant Miquel de Montblanc durant les obres de restauració després de la guerra civil.

La font del convent de la Mercè amb l'estàtua de sant Francesc, a començaments dels anys trenta, els carrers de Montblanc després de la gran nevada de l'any 1944 o el trasllat de les despulles dels reis d'Aragó a Poblet el 1952 són altres imatges que han quedat ja per al record.

De ben jove, Vicenç Baldrich va exercir de rellotger i joier amb el seu oncle. Es va traslladar a Barcelona per ampliar-ne els coneixements i va ser allà on va entrar en contacte amb el nou art de la fotografia. Aquesta afició li perduraria al llarg de tota la seva vida. Quan va tornar a Montblanc, va obrir una botiga pròpia, on compaginava la rellotgeria amb la fotografia. Uns anys més tard, va ampliar el negoci i es va instal·lar en un altre establiment.

A banda de la seva afició per la fotografia, l'excursionisme i la natura conformaven les altres grans passions d'en Vicenç. Els seus indrets preferits eren l'ermita de Sant Joan, la Pena i Poblet. Allà va tenir ocasió de fotografiar el procés de restauració del monestir cistercenc.

Després del seu traspàs, la seva vídua, Carme Tosas Solé, va fer donació del fons fotogràfic a l'Ajuntament de Montblanc, el qual, per a la seva correcta gestió i conservació, el va transferir a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà. Concretament, el fons Vicenç Baldrich està format per 1.710 positius sobre suport paper, 54 postals, 55 fotografies estereoscòpiques, 3.051 negatius de plàstic de 35 mm, 235 negatius en plaques de vidre i 175 negatius de plaques de nitrat.

Per visitar l'exposició, cal accedir a través d'aquest enllaç: <https://aconcabarbera.wixsite.com/vbaldrich>.

Patrimoni documental de Montblanc

L'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà ha organitzat l'exposició virtual *Vicenç Baldrich. Fotògraf montblanquí*, que compta amb més de 150 imatges procedents del fons d'aquest il·lustre professional de la fotografia. El llegat que ens ha deixat Vicenç Baldrich Sabaté (1913-2004) són aquestes extraordinàries cròniques gràfiques que ens acosten a un temps ja passat, entre els anys trenta i seixanta del segle XX. Una època que sembla potser llunyana, però que esdevé ben viva gràcies al treball del mestre Baldrich.

La mostra s'estructura en deu seccions, on es poden visualitzar fotografies relacionades amb la vida quotidiana de la vila ducal, com ara paisatges, carrers i l'entorn més proper, així com de festes i tradicions de la cultura popular i del reial monestir de Santa Maria de Poblet. També hi trobem instantànies de la vida escolar, laboral i esportiva, imatges d'una sèrie de fets històrics i retrats d'habitants de Montblanc. L'objectiu principal és donar a conèixer a la ciutadania aquest

MAC
Redacció

L'església romànica de Sant Sadurní d'Esperan, en risc d'ensorrament

Veure d'alerta sobre el nostre patrimoni

L'associació Hispania Nostra ha alçat la veu d'alerta sobre l'estat lamentable en què es troba l'església romànica de Sant Sadurní, situada al poble abandonat d'Esperan, que pertany al municipi del Pont de Suert. «Presenta un deteriorament notable des de fa molts anys i corre el risc d'ensorrament. L'aïllament, la despoblació del lloc, el pas del temps i la manca de conservació han causat grans estralls», explica Bárbara Cordero, directora general d'Hispania Nostra, a *Catalunya Cristiana*.

Per aquests motius, l'església de Sant Sadurní d'Esperan acaba de ser incorporada a la Llista Vermella del Patrimoni (www.listaropatrimonio.org) que elabora His-

pania Nostra. «Treballem —informa Bárbara— en la difusió i la conscienciació perquè la societat entengui que el patrimoni forma part de la nostra memòria col·lectiva, de les nostres arrels i que hem de salvar-lo entre tots.»

La directora general d'Hispania Nostra detalla que l'«absis romànic és a punt de desfaltar-se a causa del descarnament de la roca viva, en la qual se sosté el seu basament, a causa en part de l'acció de la vegetació arrelada als carreus». I afegeix: «S'ha produït l'espoli de la part interior de l'absis, que es troba rústicament apuntalat per evitar-ne l'ensorrament. La coberta també presenta greus esquerdes i fractures que fan témer que s'ensorri. El mateix li passa al campanar d'espaldanya. Les capelles laterals obertes al mur sud, d'èpoques posteriors al segle XII, estan totalment deruïdes.»

Ser inclòs a la Llista Vermella del Patrimoni suposa, en paraules de Bárbara Cordero, que «cal sortir-ne, perquè això significarà que aquest bé s'ha salvat perquè s'hi ha intervingut». «És important assenyalar —afirma— que és una llista elaborada per la societat civil que estima el seu patrimoni i que ens ajuda a localitzar aquest patrimoni que està en mal estat i que requereix ser assistit.»

Així mateix, subratlla que «és tan ric i tan ampli el patrimoni que tenim a Espanya, que és molt difícil poder abastar-lo en la seva totalitat. Però això no ens exonera de la nostra responsabilitat». I adverteix el següent: «És molt important la conservació preventiva que, per manca de recursos econòmics, de vegades mai no arriba o ho fa tard. En el cas de l'església de Sant Sadurní d'Esperan s'han produït els pitjors pronòstics: abandonament, espoli, deteriorament progressiu, col·lapse, etc.»

L'església entra en la Llista Vermella del Patrimoni, elaborada per Hispania Nostra

© Hispania Nostra

És evident l'estat de degradació i abandonament del temple.

VIATGERS SENSE LÍMIT

BÀRBARA VIRGILRutes Bíbliques i Expedicions Culturals.
Ruth Travel

Aquest estiu tornem a viatjar després d'uns mesos de confinament a causa de la crisi sanitària mundial. Les fronteres de mica en mica van obrint els passos per a la circulació de persones.

Descobrim que el viatge és el fet humà més antic, més antic fins i tot que el sedentarisme. Així doncs, podem dir que el fet de viatjar està lligat a la història de la condició humana des dels primers temps. Des que l'home es va alçar sobre les dues cames i va descobrir un horitzó més enllà al qual volia arribar, un destí, va començar el viatge sense límits del qual estem acostumats a sentir parlar. Aquesta curiositat va portar els antics a explorar el món que els envoltava i a desplaçar-se fins als confins de la terra coneguda i sempre buscar una mica més enllà.

Hi ha viatgers que han traspassat els límits del propi camí i ens han portat fins a horitzons llunyans i nos perquè ens han deixat les aventures i descobriments en narracions pròpies o en narracions que d'altres n'han fet.

L'home antic va ser un gran viatger. Malgrat les dificultats de les condicions en els desplaçaments i els constants perills que es podia trobar, no va dubtar a posar-se en camí. L'home viatjava i observava, i després ho transmetia ja fos a través de narracions mítiques o a través de cròniques. Així els antics també ens transmetien la forma com concebien el món que els envoltava. Esdevenia una experiència iniciàtica que convidava d'altres a voler formar part d'aquell grup de persones elegides en disposició anímica a experimentar per elles mateixes aquelles experiències tan fantàstiques.

Existien ja des de l'antiguitat molts motius per viatjar, però hi ha un tipus de viatgers que són els que van al fons d'allò desconegut per trobar coses noves. Encara que la majoria dels viatges d'aquell temps es feien per qüestions comercials, oficials, religioses, també existia el viatger que ho feia perquè volia veure els llocs dels quals havia sentit a parlar i sentia la necessitat vital

Her-Khuf al país de Punt

Karen Green

Relleu del viatger egipci Her-Khuf a la seva tomba.

d'experimentar amb una experiència completa la realitat del lloc.

Una de les rutes més freqüentades pels egipcis era la ruta del mar Roig, cap a les regions baixes de l'extrem oriental d'Àfrica, on s'hauria de situar el país de Punt, que es troba documentat en inscripcions egípcies com el lloc d'on provenien riqueses, perfums, fustes exòtiques, ivori, etc. La navegació pel mar Roig oferia tota mena de dificultats. Calien vaixells més preparats per resistir la navegació i sobretot per fer front als pirates, que podien atacar quan els vaixells ja tornaven plens de mercaderia. Durant el regnat del faraó Menthu-hetep IV es coneix el nom d'un gran explorador, Henu, autor entre d'altres d'una magna expedició pel mar Roig cap a Punt. Abans altres

viatgers i exploradors ja havien visitat aquest país i havien portat l'encens i la mirra tan necessaris per als embalsaments. En general aquestes expedicions tenien una finalitat concreta comercial, però no era estrany que impulsats pel desig d'aventura o per circumstàncies alienes es trobessin dins de territori desconegut i inexplorat com en el cas de Her-Khuf al País dels Esperits i el País dels Arbres, segurament la selva tropical de l'Alt Nil. Aquest viatger havia explorat cap a mitjans del tercer mil·lenni abans de Crist les terres de Sudan, les del Sinai i el Punt. Va ser el gran explorador del qual parlen els textos egipcis, un home amb grans qualitats de curiositat i respecte vers el món que anava descobrint i dels quals anava deixant notícia.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
 Historiador
 jpallarespersonat@gmail.com

Notes de toponímia catalana d'arrel religiosa (I)

La toponímia és la branca de l'onomàstica que estudia els noms de lloc i auxilia en l'enteniment i la interpretació de la geografia, la història i altres disciplines. La macrotoponímia, la toponímia major —relativa a pobles, regions, comarques—, ens pot dir moltes coses, però la microtoponímia, o toponímia menor, noms per sota dels nuclis de població —petits veïnats, masies, fonts, turons, torrents—, ens pot aportar molta informació del país que volem conèixer.

En els darrers mil anys, fins i tot des d'abans que Catalunya quedés estructurada com a poble, el cristianisme ha estat sempre la religió dels catalans. Qualsevol altra creença, fins a temps recent, ha estat residual. El cristianisme a Catalunya ha llegat una enorme herència i influència en tots els camps i també en la nostra manera de parlar, el llenguatge, les expressions i, no cal dir, en la toponímia, noms de lloc establerts al llarg dels segles i que han arribat als nostres dies.

Generalment en els estudis toponímics ens fixem en l'origen del nom: iber, romà, germànic, àrab... a Catalunya, o si és antroponímic, deriva d'aspectes de la natura. En aquest cas, però, només entrarem en l'origen religiós, abastant totes les creences, però essencialment la cristiana.

Sense ànim de ser exhaustius, negligint els topònims, grans o petits,

que fan referència a un sant o a una santa, que hem calculat prop dels cinc mil a tot Catalunya, o els referits a una marededeu, que sense gaire esforç n'hem constatat més de cinc-cents referents, hem pogut constatar un gran nombre de topònims catalans, l'origen dels quals és la religió, i en aquest cas el cristianisme.

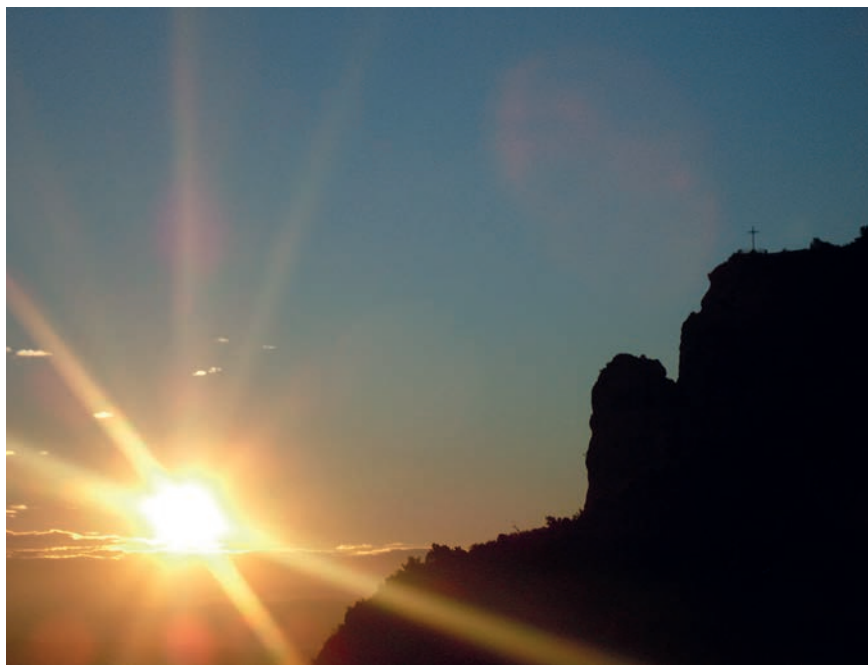
També cal dir que hem observat que sovint la presència d'un monestir, o d'un focus religiós important, lloc de freqüents peregrinacions actuals o pretèrites, sol concentrar al seu voltant un bon nombre de noms referents: frare, monjo, marededeu... en camins, fonts, roques, etc.

Com a exemple que il·lustri el que estem dient i agafant com a referència Montserrat, la *Santa Muntanya*, sense cap pretensió de ser exhaustius, i només donant un cop d'ull trobarem: *Serrat dels Monjos*, *Creu Nova dels Escolans*, *Torrent dels Escolans*, *Miranda de Fra Garí*, *Via Crucis*, *Balma del Penitent*, *Cisterna de les Escales de Jacob*, *Font de la Mare de Déu*, *Font dels Monjos*, *Roca dels Àngels*, els sons de *Tebes* o *Tebaida*; a més, tots els altres indrets porten noms de sant: *Santa Cecília*, *Sant Dimes*, *Sant Salvador*, *Sant Jeroni*, *Sant Miquel*... Però no és de Montserrat, sobre la qual hi ha molts i excel·lents treballs toponímics, de qui parlarem, sinó que abastarem punts de tot Catalunya.

L'abat, superior d'una comunitat, en forma «abadal» el veiem a *Torre Abadal*, Sant Feliu de Llobregat o «abat» mateix a *Serra de l'Abat*, Esparraguera; *Molí de l'Abat*, Benifassà, però també el *Coll de l'Abat* a Albanyà o la forma «abadia», amb *Tossal de l'Abadia* a Tremp, es repeteix en unes vint ocasions, encara que «abadia», al sud de Catalunya, sol identificar la residència del rector d'una parròquia, la rectoria en la resta del territori; així hi ha el *Camp de l'Abadia*, a Arnes.

El «prior», no tant estès, arriba a la desena de topònims, però algun d'importància macrotoponímica, com una comarca, *El Priorat*, o nuclis de població, com *El Priorat de Banyeres* o *El Priorat de la Bisbal*, tots dos al Baix Penedès. De microtopònims, en veiem el *Puig del Priorat* a la Jonquera, *Torre del Prior* a Tortosa, *Coll Prior* a Albanyà o *Mas d'en Prior* a Tivissa.

Sortida de sol sobre Montserrat. La «Santa Muntanya» té molts topònims d'arrel religiosa. Any 2009.

Joan Pallarès

© Istock

A la zona de l'Àrtic, que ara es troba coberta de neu i glaç, hi ha importants reserves de petroli.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Té aspectes positius el canvi climàtic?

Crec que us sonarà a estranya la resposta que alguns donen a aquesta pregunta, que és un sí per a les economies de certs països. Però si hem dit i repetit que aquesta crisi del clima serà un gran perjudici per a tota la humanitat! I que cal posar tots els esforços per deturar-la, costi el que costi! Sí, és cert, però això no implica que hi hagi qui en tregui algun profit en aspectes interessants. Sobre aquest tema m'ha vingut a les mans una entrevista que es va fer al periodista americà McKenzie Funk, especialista en emergències climàtiques (ha publicat un llibre sobre aquest tema). Com que a mi m'ha semblat interessant el que diu, he pensat que també us plauria a vosaltres que us en diguéssim algun detall.

1. Els països, ens diu, que trauran profit del canvi de clima són: els Estats Units, Rússia, el Canadà i Dinamarca amb Noruega. I quin serà aquest profit? Molt senzill: a la zona de l'Àrtic, que ara es troba coberta de neu i glaç, hi ha reserves de petroli que si s'exploten es convertiran en les més importants del món i, a més, regions que pel gel no es poden cultivar es convertiran en bons camps agrícoles. Això segon ja es comença a veure ara perquè molts cultius s'estan traslladant de mica en mica cap al nord a causa del canvi climàtic. I la cosa és clara. Així, doncs, hi haurà empreses que en trauran un bon profit, però fins i tot els seus mateixos governs podran entrar en aquest

guany. No és estrany, doncs, que no vulguin gaire participar en el que s'ha dit i acordat internacionalment en la lluita contra aquesta crisi del clima. Suposo que recordareu, per exemple, que el president Trump va dir en una ocasió (i s'ha comentat molt) que no creia en la realitat d'un canvi que hagi de provocar una crisi. És clar que als Estats Units hi haurà, si no s'atura, llocs i ciutats que es veuran molt perjudicats per l'augment del nivell del mar, però també és cert que són capaços de construir els murs de contenció que evitin el desastre.

2. I encara cal afegir aquí altres governs que poden treure profit de tot això, en diversos aspectes. Israel, que s'ha especialitzat en una tecnologia que frena l'avanç del desert, la podrà vendre. Els Països Baixos podran oferir experts en la construcció de murs de contenció. I Groenlàndia, gràcies a poder tenir una agricultura pròpia, a més de poder extreure petroli i or del seu subsòl, podria independitzar-se de Dinamarca.

3. Oi que ni havíeu pensat en aquestes coses? Jo tampoc, és clar. Però us haig de reiterar que això no treu res de la necessitat que tenim tota la humanitat de frenar com sigui el canvi climàtic. Aquests petits avantatges dels dits països no compensen el mal immens que aquesta crisi pot acabar produint globalment. Tot el que he dit en altres ocasions continua essent la meua opinió.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

Després de la bona acollida del llibre *Cuina pairal i conventual* (Farell editors, 2019), voldria, en aquesta sèrie estiuenca d'enguany, parlar-vos sobre la cuina d'aprofitament. Quan hagi passat l'estiu, i una volta arribats al temps de tardor i d'hivern, s'escau d'aprofitar a taula aquella escudella cuinada per als dies de festa, reescalfada de bell nou. Aquest plat no té comparació, car assoleix un gust molt particular atorgat per aquell brou tan espès i llardós sedimentat en la caldera, on ha fermentat la cocció de l'api, cols, cigrons, porros, xirivies i naps juntament amb les quatre carns dites popularment dels «quatre evangelistes» (gallina, moltó, bou i porc); és a dir, la despulla de l'aviram, el brot de pit de xai, l'espínada i el peu de vedella, i la careta, les botifarres —negres i blanques— i, sobretot, la cansalada porcina. Aquesta escudella, una volta reposada i refredada a la serena, i novament reescalfada l'endemà amb el complement, encara, dels fideus i l'arròs, esdevé un plat altament gustós i enormement vitalitzador de l'organisme, però, tanmateix, molt nociu per als que pateixen d'un excés de pes o de colesterol.

Semblantment, a les marmites i pe-roles d'aram se solia cuinar a pagès, al caliu del foc de la llar, una sopa molt espessa d'arròs i fideus, greixosa i plena de llunes olioses, un plat fort però molt gustós. Algunes d'aquestes menges són encara molt vives a les comarques

gironines i perviuen en la famosa «sopa de Verges», el «ranxo de Vidreres» o bé «l'arròs d'Albons».

Era habitual en el món rural, just abans d'entrar en el temps quaresmal, de menjar botifarra esparracada acompanyada d'una bona barreja de bolets confitats o, també, amb bolets de soca o amb fredolics acabats de collir, ja que són dels darrers fongs de temporada que podem trobar al bosc. La manera de preparar aquest plat rural és molt senzilla i el solien cuinar els caçadors i els mateixos pagesos a redós de les barraques de les vinyes o dels olivars, per tal de gaudir d'una menja calenta quan caçaven els senglars, esporgaven els ceps o bé collien les olives. Per a la seva cocció es necessita un bon caliu de brasa, on es posa la paella amb oli d'oliva i els bolets; quan els bolets estan ben fregits hom hi tira les botifarres obertes amb un tall pel mig —esparracades—, i tot seguit s'espolsa el guisat amb sal i pebre, amb l'afegit d'all i juli-vert. Després de donar un parell o tres de tombs a la paella el plat ja resta a punt per a ser menjat. Aquest esmorzar s'ha d'acompanyar amb uns traguets de vi felló, és a dir, d'un vi una mica fort que ajudi a pair. Semblantment, és també una bona vianda per a ser menjada a l'olivar o a la vinya aquell plat d'ous trencats amb trumfes i botifarra negra. A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, dels armolls, que és una hortalissa avui poc conreada i força desconeguda.

TRADICIONS CULINÀRIES (1)

Reescalfar l'escudella

L'escudella esdevé un plat altament gustós i enormement vitalitzador de l'organisme.

RAFAEL PARDO*Felicidad tóxica*

Desclée de Broower, 2020, 128 pàg.

Des de fa uns anys, molts psicòlegs alerten sobre els perills del Pensament Positiu entès com un moviment ideològic amb eslògans simpàtics, apps que mesuren la felicitat a través del mòbil, llibres d'autoajuda, etc. En aquest llibre trobareu les claus per entendre les arrels fosques d'aquest moviment i reflexionar sobre què és la felicitat.

PAPA FRANCISCO*Era inmigrante y me acogisteis*

Mensajero, 2019, 168 pàg.

La situació dels immigrants i refugiats és una preocupació constant i urgent per al Papa. En el seu primer viatge a Lampedusa va dir: «Som una societat que ha oblidat com plorar.» Aquesta és un recull dels seus escrits i homilies, on ens convida a comprendre les causes d'aquests moviments massius de persones i a actuar amb compassió i solidaritat.

LORENZO ORELLANA*Ave Maria*

CPL, 2019, 112 pàg.

A l'Avemaria li passa com al Pare-nostre: com més hi aprofundim, més s'enriqueix la nostra relació amb la Mare de Déu. Té dues gran parts: «Déu vos salve Maria...» i «Santa Maria...». La primera sorgeix de la Sagrada Escripura i la segona, de la fe de l'Església. L'autor d'aquest llibre és prevere i actualment exerceix el seu ministeri a la parròquia de Sant Gabriel de Màlaga.

JESSICA ANDREWS*Agua salada*

Seix Barral, 2020, 328 pàg.

La Lucy descobreix que la vida a Londres no és el que esperava. Quan mor el seu avi, decideix abandonar la ciutat i passar una temporada a la vella casa familiar a la costa d'Irlanda, un lloc salvatge on intentarà reconstruir qui és en realitat. La novel·la explora les complexitats entre mare i filla i els desafiaments de canviar la identitat de classe.

JOAN MARGARIT*Sense dolor no hauriem estimat*

Proa, 2020, 184 pàg.

«Des de la joventut ha estat per a mi una pràctica habitual compondre les meves pròpies antologies dels poetes que admirava... Ara m'he proposat afegir-hi l'antologia més difícil, la de la meua pròpia obra, als meus 82 anys. És un sentiment més personal i rude: alguna cosa semblant a mirar-me al mirall...» (De l'epíleg de Joan Margarit.)

F. XAVIER GREGORI*Excursions a peu per Aigüestortes i Sant Maurici*

Cossetània, 2020, 72 pàg.

En aquesta guia trobareu un recull de 15 itineraris que us permetran recórrer aquest espai natural d'alt valor ecològic i cultural. Podreu resseguir els estanys Llong, de Gerber, Negre, de les Monges entre d'altres, que us permetran conèixer un dels indrets paisatgístics més bells dels Pirineus, amb uns ecosistemes molt representatius i una fauna, flora i geologia.

CRÍTICA TEATRAL

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com

El Festival Grec no es rendeix

Davant l'aturada generalitzada de la programació teatral, amb la incertesa de les condicions de la represa després de l'estiu, el Festival Grec s'ha rebel·lat i no s'ha rendit. Fidel a la convocatòria de cada any, ja en fa 44, ha preparat una programació de supervivència i ha aprofitat l'excepcionalitat de la crisi sanitària per allargar-se tot un any.

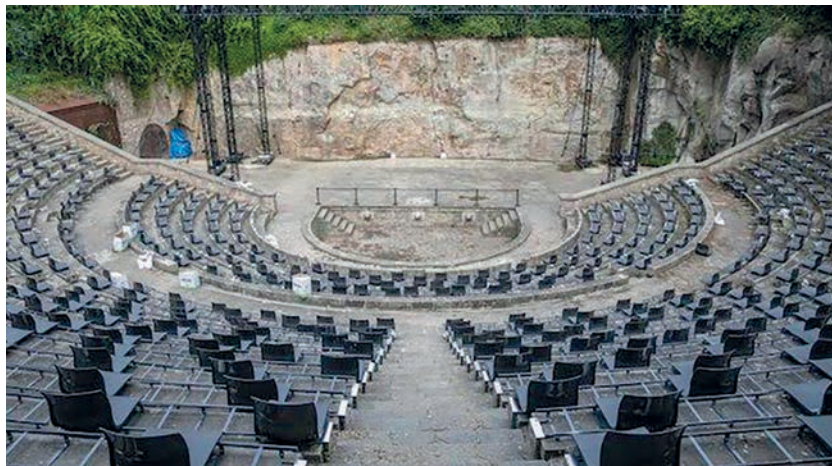
La inauguració a l'Amfiteatre Grec —espai reajustat amb un terç de les localitats, d'aproximadament de 2.000 a només 800— ha anat a càrrec de la multipremiada companyia Baró d'Evel amb una proposta multidisciplinària, *A tocar!*, marcada per l'aire de pista de circ. Una inauguració doble: d'una banda una funció dedicada a representants del sector sanitari i de l'altra, al públic general.

El Grec 2020 s'ha dividit en tres àmbits: *Grec Festival*, *De Grec a Grec* i *Grec en Obert*. En el primer àmbit, s'han programat 48 espectacles que

ocupen principalment la corona escènica de Montjuïc, amb un apartat musical molt important. En el segon àmbit, el Grec ha llençat un salvavides a algunes de les propostes de les companyies independents, fins a 24, que han vist interrompuda la seva feina i s'anirà desenvolupant al llarg d'un any fins a arribar a l'estiu del 2021, en aquest cas en sales privades. I per enllaçar amb el fenomen que s'ha popularitzat amb la crisi, el *Grec en Obert* planteja 36 propostes a través de la xarxa.

Tot plegat amb una decisió de taquilla radical: no passar de 15 € per a totes les localitats, que baixen fins a 5 € en el cas dels espectacles familiars. No és estrany que, al costat de les ganes de teatre —una enquesta parla d'un 92% d'espectadors disposats a tornar de seguida a les platees—, la venda de localitats col·lapsés el servidor del Grec tan aviat com es va obrir.

Després de l'espectacle de Carme Portaceli, amb diversos textos agrupats sota el títol *No passa cada dia que algú ens necessiti* (Teatre Grec), i de la proposta d'Angelica Liddell, *The 2 Scarlett Letter* (Teatre Lliure), el calendari preveu, entre altres, el nou espectacle de l'Agrupación Señor Serrano, *The Mountain* (Teatre Lliure); *La melancolia del turista*, d'Oligor&Microscopia, i *El sexe dels fongs*, de Silvia Delagneau (Teatre Nacional de Catalunya) o *Assedegats* de Wajdi Mouawad, a la Biblioteca de Catalunya. I per al públic familiar una proposta de la reconeguda companyia Marie de Jong, de títol d'embarbussament: *Ikimilikililik*.

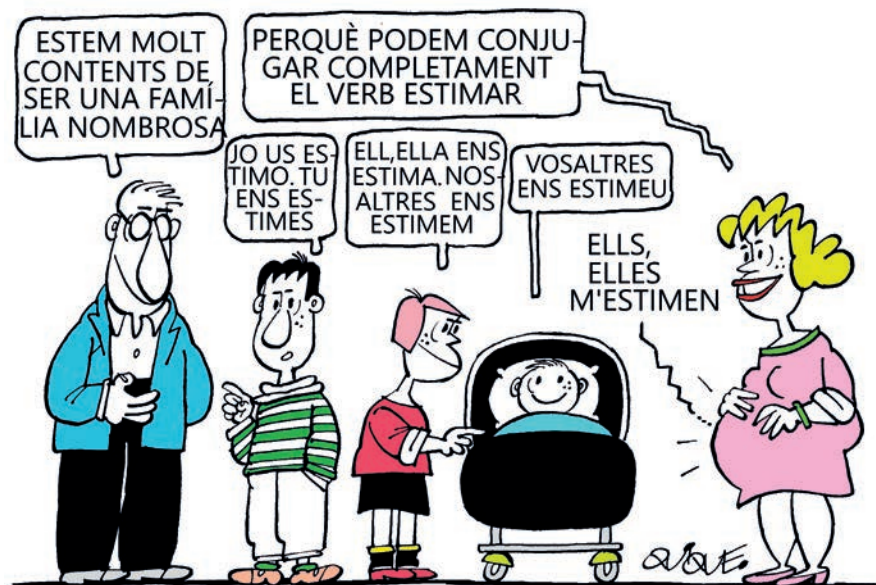

© Festival Grec (ICUB)

Les grades de l'amfiteatre de Montjuïc s'han espaiat en una disposició adaptada a les recomanacions per la crisi sanitària.

44È FESTIVAL GREC 2020
Amfiteatre Grec, Teatre Lliure, Teatre Nacional de Catalunya, Mercat de les Flors i diversos espais.
Barcelona,
fins al 30 de juny del 2021.

AMB BON HUMOR

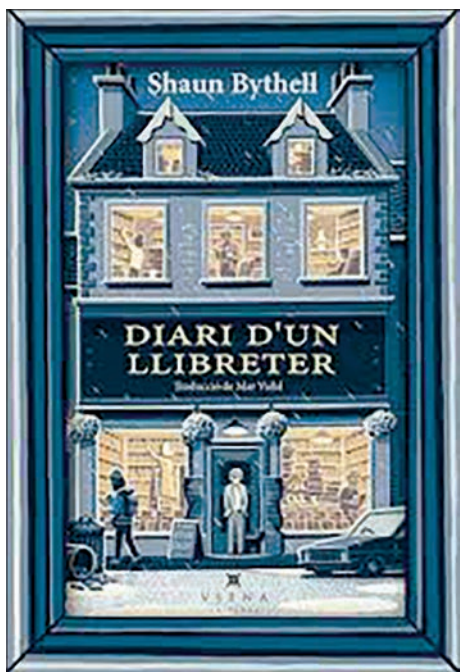

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

Més ofici que negoci

SHAUN BYTHELL
Diari d'un llibreter
Viena, 2019, 414 pàg.

Si teniu un bon sentit de l'humor, en aquest llibre trobareu moltes pàgines per fer-vos somriure.

No us penseu que és per deformació o devoció personal, que també, però tenir un llibre a les mans ple de gags, o sigui de situacions en què el fi humor anglès t'alegra els moments de lectura no és freqüent i convé aprofitar-ho.

Jo que he estat llibreter, o ficat en aquest món des que vaig néixer, hi he trobat un premi extra, tot i que aquest llibreter és un personatge molt diferent de les meves vivències personals. Ell viu instal·lat en un petit poble famós per les seves llibreries, però es dedica al llibre de segona mà o d'ocasió, negoci que jo desconec, per més bons amics que tinc i que he tingut en aquest apartat del negoci. Dic això perquè s'entengui que la lectura no m'ha captivat només pel meu ofici, sinó que ho ha fet per mèrits propis.

Escrit en forma de diari, fa passar pel llibre tota mena de personatges afegits als protagonistes, com els clients i amics que aquest tipus de botiga acostuma a tenir. Gent normal, barrejada amb excèntrics i maniàtics, desfilen pel seu local i ell en fa un dibuix per sucari-hi pa que anima a continuar amb la lectura. Com que és un diari, permet al lector aturar-se i seguir quan li convingui, sense perdre el fil.

Per donar-li més coherència, els protagonistes, inclosos al diari de la botiga amb les seves dèries i manies, fan més propera la història-novel·la.

Si bé les dificultats del negoci, que per això en dic més ofici que negoci, només donen per anar tirant, el món de la llibreria té un atractiu que el fa addictiu: les seves vivències són impagables, d'això sí que en puc donar fe.

Us ho passareu bé i riureu sense escarafalls, o sigui a l'anglesa.

RAUXA

La llei del més fort?

En descartar la possibilitat de transcendència i ofegar qualsevol inquietud o pregunta pel més enllà, l'Occident contemporani inevitablement tendeix a reduir l'existència a l'estricta realitat biològica i de les ciències de la natura. Aleshores, tot el que hi ha, des de les persones fins a les pedres, s'explica tan sols per aquestes lleis sense necessitat de cap més altra raó. Així, la composició d'un poema, per exemple, no és més que el resultat d'un procés més o menys complex regit per l'herència genètica i l'activitat neuronal, talment com la formació dels cristalls es deu a un procés geològic.

Una de les conseqüències de la difusió d'aquesta mentalitat és que la llibertat i l'amor humans queden en entredit. En el món de la natura no hi ha ni llibertat ni amor perquè hi regeix la llei del més fort: la papallona acabada de sortir del capoll és menjada pel llangardaix, que alhora és víctima de l'àguila, sense cap possibilitat que això deixi de ser així. D'altra banda, al llarg de milers d'anys l'espècie que sobreviu i prospera és sempre la més ben adaptada. De nou, doncs, s'imposa el més fort. La cadena tròfica i l'evolució sempre esclafen el més feble. Si l'existència humana s'explica només per la pesantor de les lleis biològiques, quin sentit tenen totes les obres literàries de la humanitat que exalten l'amor humà? Si tot s'explica pels gens, les neurones i els factors ambientals, valien la pena totes les revolucions i lluites socials de la història en favor de la tan preuada llibertat humana?

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

VOLUNTARIAT

Del **dilluns 6 de juliol al divendres 24**, de 9.30 a 15.00, la família ignasiana busca voluntaris a partir de 20 anys per a l'activitat *Migra* – projecte *Som Joves*, a Barcelona. Informació: aordonez.magis@gmail.com.

DIÀLEG

El **dimecres 8 de juliol**, a les 18.00, Laura Mor modera el diàleg *L'emergència social* amb Mons. Joan Enric Vives, Roger Torres i Laura González, testimonis del documental *Església confi(N)ada*. Emissió en directe a www.animaset.cat i a www.catalunyareligio.cat.

ICONES

Del **dilluns 25 de juliol al dissabte 25**, curs intensiu per aprendre o aprofundir en l'art del dibuix i la pintura d'icones amb el mestre Nicolai Saftiu a la basílica de la Mercè de Barcelona (tel. 678 933 391).

CENTRE D'ESPIRITUALITAT P. PALAU

Del **dijous 23 de juliol al divendres 31**, exercicis espirituals guiats per Màxim Muñoz, c.m.f. Inscripcions: centre@espainterioritatpalau.com.

SANT PERE DE LES PUEL·LES

Del **dilluns 24 d'agost al dissabte 29**, recés *Jesús, qui dius que ets?*, resseguint l'evangeli de Joan al monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona (tel. 682 705 003), amb Conxa Adell.

SANT PAU DEL CAMP

La parròquia de Sant Pau del Camp de Barcelona torna a oferir visites al conjunt monàstic els **diumenges**, a les 12.45. Reserves: santpau153@arqbcn.cat.

Lleida

PANDÈMIA

El **diumenge 26 de juliol**, a les 18.00, la catedral de Lleida acollirà un funeral per tots els difunts del Covid-19 de la diòcesi.

Sant Feliu de Llobregat

ESCOLANIA DE MONTSERRAT

Del **dijous 8 de juliol al dilluns 13**, a les 12.00, l'escolania de Montserrat torna a cantar. Es podrà seguir en viu i per internet.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

Del **diumenge 16 d'agost al dissabte 22**, exercicis espirituals *Benaurances i paràboles per a un món nou* amb Antoni Pou. Inscripcions: casespi.miracle@gmail.com.

MUSEU COMARCAL I DIOCESÀ DE SOLSONA

El museu ofereix l'activitat familiar *Agafa la guia de paper i investiga*, relacionada amb l'exposició *El Solsonià. Viure i morir al neolític mitjà*. Reserva prèvia: tel. 973 482 101.

Tarragona

ORDENACIÓ SACERDOTAL

El **diumenge 12 de juliol**, a les 18.00, l'arquebisbe Joan Planellas presideix l'ordenació sacerdotal de Robert Otoba Mumbal a la catedral de Tarragona.

Tortosa

EXERCICIS ESPIRITUALS

Del **divendres 24 de juliol al dijous 30**, a la casa d'espiritualitat Enric d'Ossó (Tortosa), exercicis espirituals *Dios camina con su pueblo. Las bienaventuranzas* amb Adolfo Chércoles. Més informació: tortosa.casa.espiritualitat@stjteresianas.org.

Vic

COVA DE MANRESA

Del **dilluns 20 de juliol al dissabte 25**, exercicis espirituals amb Eduard López, s.j. Inscripcions: tel. 938 720 422.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè les famílies siguin acompanyades amb amor, respecte i consell

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Quique, Joan Pallarès, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Josep Rúaix, Lluís Serra, Valentí Serra, Leticia Soberón, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, José Rui Teixeira, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014

BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA*
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

«L'objectiu de *Disciple* no és només ajudar a la formació dels més joves, sinó també despertar l'interès per la cultura catòlica, que és enorme, i que no tan sols ens refresca la memòria sobre els evangelis, o l'Antic Testament, també s'apren moltíssim en termes d'art, història i actualitat», ens explica Vicente Miquel, un publicista valencià que ha dissenyat el joc de taula *Disciple*. Aquest joc inclou més de 2.500 preguntes sobre la Bíblia i la vida de Jesús, art, història, música i actualitat, tot incorporant-hi les noves tecnologies.

Per a quin públic està pensat?

Disciple inclou dos jocs: *El Pescador de Hombres*, per a joves, adults i famílies, i *Los 7 Regalos* (sagraments), adreçat a infants d'entre 6 i 13 anys, però que s'ha de jugar amb adults. La finalitat del joc d'infants és ser un complement a la seva formació de catequesi; es poden divertir mentre són educats en valors i principis catòlics. Pel que fa als joves i adults, la finalitat és transmetre'ls educació catòlica i cultura, valors i principis mentre es diverteixen.

En què consisteix el joc?

És un joc de preguntes i respostes de temàtica cultural i catòlica amb una aplicació tecnològica que s'han de descarregar mitjançant un codi QR en una tauleta o en un mòbil, que s'ubica en el suport central que inclou el joc. Tant a *El Pescador de Hombres* com a *Los 7 Regalos*, els taulers estan dividits en els temps de l'any litúrgic i sis temàtiques: Vida de Jesús, Antic Testament, Història, Música, Actualitat, Art i Experiments, que permet fer coses físiques que ens duen a reflexions sobre valors i principis que s'han de dur a terme en el dia a dia. Els jugadors han d'aconseguir omplir el vaixell corresponent d'homes o el cofre amb els 7 regals, segons el joc, i intentar contestar les preguntes. Un cop aconseguit i avançant al centre del tauler hauran de contestar una pregunta única que consisteix a endevinar la imatge en 3D que apareixerà en forma de realitat augmentada. A l'aplicació apareixen les temàtiques i un dau virtual. Pel que fa a la temàtica música,

Vicente Miquel, dissenyador del joc de taula «Disciple»

«L'enriquiment espiritual, educatiu i cultural que ofereix el catolicisme no es pot deixar de banda»

no hi ha preguntes, simplement hi apareix un karaoke.

Tenint en compte l'analfabetisme religiós de la nostra societat, què espera aportar *Disciple*?

La formació fins i tot dels catòlics practicants és, en general, molt limitada. Hi ha moltes coses a la vida que ens separen de l'Església, i *Disciple* pretén transmetre que l'enriquiment espiritual, educatiu i cultural que ofereix el catolicisme no es pot deixar de banda, ni oblidar, ja que és una base sòlida per a la vida fonamental.

També té una dimensió solidària...

Disciple té dues maneres de ser solidaris. D'una banda, amb la venda del joc es destina un 1% a insti-

tucions catòliques. L'altra manera l'estem enlestint amb diverses entitats com Hakuna o els Legionaris de Crist, que en aquests moments estan construint esglésies i necessiten finançament. Serà a través d'un compte corrent a la nostra pàgina web.

En aquest temps de confinament hem redescobert els jocs de taula, calia tornar a valorar aquesta forma de joc comunitària i familiar?

El joc de taula educatiu té dues coses que fan que sigui imprescindible tenir-lo a casa: la socialització, compartir vivències, de manera alegre i divertida, ens dona felicitat i satisfacció; i ens aporta educació, per la mateixa interacció amb els altres i pel contingut cultural.

L'ÚNIC SETMANARI CATALÀ

D'INFORMACIÓ I CULTURA RELIGIOSA

Catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

 catalunya_cristiana